зала 7 36
шкафъ
полка 6 № 156

عقائد اسلامیه

مکاتب ابتدائیه‌نک ایکنچی صنف طلبه‌سی اوچون،

محرری: احمد هادی مقصودی،

هر حقوقی محررینه مخصوصدر.

Казань.
Типо-Литографія наслѣдниковъ М. Чирковой.
1900.

Из фондов Российской национальной библиотеки

عقائد اسلامیه

مكاتب ابتدائیه‌نك ایكنچی صنف طلبه‌سی اوچون

محرری: احمد هادی مقصودی

هر حقوقی محررینه مخصوصدر

Дозволено цензурою С-Петербургъ 14 Августа 1899 года.
Казань Типо-Литографія наслѣдниковъ М. Чирковой.

Татар.
3-5398
Из фондов Российской национальной библиотеки

بسم الله الرحمن الرحيم

دين

س) دين نه دیمکدر ؟

ج) الله تعالی نڭ بنده‌لرگه ییبارگان حکملری دیمکدر.

س) الله تعالی بنده‌لرگه نیندایین حکملر ییبارمشدر ؟

ج) بنده‌لرنڭ دنیاده وآخرتده ایزگو راحتلکه ایرشمکلری اوچون کیراکلی بولغان حکملر ییبارمشدر.

س) اول حکملرده نیندایین اشلر بیان قیلنمشدر ؟

ج) بعض اشلرنی قیلو برله بویورلمش وبعض اشلرنی قیلودان طییلمشدر.

س) الله تعالی دین حکملرینی بنده‌لرگه نی روشچه بلدرمشدر ؟

ج) الله تعالی کشیلر نڭ آراسندان بعضلرینی پیغمبر قیلمشدر، یعنی بنده‌لرگه دین اوگراتمك اوچون ایلچی قیلمشدر. شول پیغمبرلرگه (جبرائیل) اسملی بر فرشته آرقلی هر بر دین حکملرینی آڭلاتمش وبنده‌لرگه اوگراتورگه قوشمشدر. بس شوندان صوڭ پیغمبرلر کشیلرگه اوگراتمشلردر.

دین اسلام

س) بزنڭ دینمز قایو دیندر ؟

ج) اسلام دینیدر.

س) اسلام دینی قایسی پیغمبرگه کیلمشدر

Из фондов Российской национальной библиотеки

ج) پیغمبر مز محمد علیه السلام گه کیلمشدر.

س) اوشبو اسلام دینی نیچك دییوب آتالادر؟

ج) (دین اسلام) و (شریعت محمدیه) دییوب آتالادر.

س) اسلام دیننده بولغان کشی نیچك دییوب آتالادر؟

ج) (مؤمن) و (مسلمان) دییوب آتالادر.

س) اسلام دینینه کروب مؤمن و مسلمان بولایم دیگان کشی نی قیلمق کیرالا؟

ج) محمد علیه السلام الله تعالی نك حق پیغمبری بولوچیلغینه و اسلام دینینك هر بر حکملرینك حقلغینه (ایمان) کیترمك و (اعتقاد) قیلمق کیرالا.

ایمان و اعتقاد

س) ایمان و اعتقاد نه دیمکدر؟

ج) چن کوڭل ایله اشانو دیمکدر.

س) مؤمن و مسلمان بولغان کشیگه نیلرگه ایمان و اعتقاد قیلمق یعنی اشانمق تییشلیدر؟

ج) بوتون دنیا و عالمنی و ییرده و کوکده بولغان مخلوقاتنی یوقدان بار قیلغوچی الله تعالی نك بارلغینه و برلگینه و بارچه کورکام صفتلارینه، ودخی محمد علیه السلام بنده لرگه اسلام دینینی اوگراتمك اوچون الله تعالی طرفندان یوبورلمش حق پیغمبر بولوچیلغینه، ودخی کلام شریف محمد علیه السلام گه الله تعالی دن ییبارلمش حق کتاب بولوچیلغینه، ودخی الله تعالی نك امری ایله محمد علیه السلام بیان قیلغان شریعت حکملرینك هر قایوسی حق و تییشلی بولوچیلغینه ایمان و اعتقاد قیلمق تییشلیدر.

اِقرار

س) دین اسلامغه کروب حق مؤمن و مسلمان بولمق اوچون، اسلام دینینك حقلغینه کوڭل بر له اشانوغنه ییتمی میکه ییتمی می؟

ج) یوق، دنیاده حق مؤمن و مسلمان دییوب آتالمق اوچون کوڭل بر له

اشانوغنه ییتمیدر، اشانغانلغینی اقرار قیلمق یعنی تلی برله ایتمك کیراك بولادر (تلی برله هیچ اقرار قیلماغان کشی گرچه کوڭلی برله اشانسه‌ده دنیاده مؤمن گه حساب قیلنماس).

س) تل برله نی روشچه اقرار قیلمق تییشلیدر؟

ج) عربچه اوشبو مبارك ایمان سوزلرینی ایتوب اقرار قیلمق تییشلیدر.

کلمات ایمان

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

معناسی: بر الله تعالی دن باشقه هیچ تڭری یوقدر، محمد علیه السلام الله تعالی ننك ایلچیسیدر.

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُولُهٗ

معناسی: چن کوڭلمدن خبر بیروب ایته‌من که تحقیق بر الله تعالی دن باشقه هیچ تڭری یوقدر. ودخی چن کوڭلمدن خبر بیروب ایته‌من که تحقیق محمد علیه السلام الله تعالی ننك قولی ودخی بنده‌لرگه دین اوگراتمك اوچون ییبارگان ایلچیسیدر.

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ (مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى) وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ❀

معناسی: ایناندم الله تعالی گه ودخی آنك فرشته‌لرینه ودخی آنك کتابلارینه ودخی آنك پیغمبرلرینه ودخی قیامت کونینه ودخی قدرگه (یعنی یاخشی ویمان اشلار هر قایوسی الله تعالی دن بولوچیلغینه) ودخی اولگاندن صوڭ قبرلردن تریلوب چقوغه ❀

الله تعالی (نی معرفت قیلو)

س) الله تعالی گه نی روشچه اینانمق تییشلیدر؟

Из фондов Российской национальной библиотеки

ج) الله تعالى نك بارلغينه وبرلگينه وبارچه كوركام اسم وصفتلارينه ايناننق تييشليدر.

س) الله تعالى نك ذاتينى بلمك ممكنميدر؟

ج) يوق، الله تعالى نك ذاتينى بلمك هيچ ممكن توگلدر، آنك ذاتينى بلوگه بنده‌لرنك عقلينك قوتى ييتميدر.

س) بزلارگه الله تعالى نى نى روشچه‌گنه بلمك ممكندر؟

ج) اسم وصفتلارى ايله‌گنه بلمك ممكندر.

الله تعالى نك اسملرى وصفتلارى

س) الله تعالى نى اسم وصفتلارى ايله نيچك ديووب بلامز؟

ج) اوشبو روشچه بلامز:

(الله تعالى) (موجود[٢]) در (قديم[٣]) در (باقى[٤]) در (احد[٥]) در (حى[٦]) در (عالم[٧]) در (سميع[٨]) در (بصير[٩]) در (متكلم[١٠]) در (قادر[١١]) در (مريد[١٢]) در (خالق[١٣]) در (مختار[١٤]) در (عظيم[١٥]) در (جميل[١٦]) در (حميد[١٧]) در (قدوس[١٨]) در (ملك[١٩]) در (رحمن[٢٠]) در (رحيم[٢١]) در (شكور[٢٢]) در (قهار[٢٣]) در (عدل[٢٤]) در (صبور[٢٥]) در (تواب[٢٦]) در (غفور[٢٧]) در (مجيب[٢٨]) در (نصير[٢٩]) در (حكيم[٣٠]) در (غنى[٣١]) در (كريم[٣٢]) در (رزاق[٣٣]) در (معبود[٣٤]) در (هادى[٣٥]) در *

Из фондов Российской Национальной библиотеки

س) الله‌تعالی نڭ بولاردان باشقه اسملری بارمیدر؟

ج) باردر، اولوغ کتابلارده الله‌تعالی نڭ (۹۹) اسمی بیان قیلنمشدر. بوکتابده (۳۵) گنه اسمی وصفتی یازلمشدر.

١) (اَللّٰه تعالی) نه دیمکدر؟

ج) (خدای وتڭری) تعالی حضرتی دیه‌کدر.

٢) (موجود) نه دیمکدر؟

ج) باربولغوچی دیمکدر، الله‌تعالی باردر، بارلغی هیچ برنرسه‌گه محتاج توگلدر، اوزندن اوزی باردر.

٣) (قدیم) نه دیمکدر؟

ج) بارلغینك اوّلی یوق دیمکدر. اول الله تعالی نڭ بارلغینڭ اوّلی یوقدر. باشقه نرسه‌لرکبی اوّلده یوق بولوب صوڭره‌دان بـار بولمش توگلدر، بلـکه دائما باردر.

٤) (باقی) نه دیمکدر؟

ج) بارلغینڭ آخری یوق دیمکدر. الله‌تعالی باقیدر. دنیا مخلوقاتی کبی (فانی) توگلدر. یعنی الله‌تعالی آخرده بریوق بولاچق توگلدر، بلکه هردائم بار بولاچقدر.

٥) (اَحَد) نه دیمکدر؟

ج) برگنه دیمکدر. الله‌تعالی برگنه‌در هیچ شریکی وتیڭداشی یوقدر.

٦) (حی) نه دیمکدر؟

ج) ترک دیمکدر. الله‌تعالی ترکدر. ترکلگی بزنڭ کبی تن وجان ایله توگلدر بلکه اوزینڭ (حیوة) صفتی ایله‌در.

٧) (عالم) نه دیمکدر؟

ج) بلـگوچی دیمکدر. الله‌تعالی هرنرسه‌نی بلدر، هر بر بولغان نرسه‌لرده بولاچق نرسه‌لرده هرقـایوسی الله تعالی گه معلومدر. هیچ الله تعالی گه معلوم بولماغان نرسه یوقدر. الله تعالی نڭ بلمکلـگی

Из фондов Российской национальной библиотеки

بزنىڭ كبى اوگرانو ايله يا فكر قيلو ايله توگلدر. بلكه اوزينىڭ
(عالِم) صفتى ايله‌در.

٨) (سميع) نه ديمكدر؟

ج) ايشتكوچى ديمكدر. الله تعالى هر بر طاوشلارنى ايشته‌در. ايشتوگلگى
بزنىڭ كبى قولاق ايله توگلدر، بلكه اوزينىڭ (سمع) صفتى ايله‌در.

٩) (بَصير) نه ديمكدر؟

ج) كورگوچى ديمكدر. الله تعالى هر نرسه‌نى كوره‌در. الله تعالى‌گه
كورنمى طورغان نرسه يوقدر. كورمكلگى بزنىڭ كبى كوز
ايله توگلدر. بلكه اوزينىڭ (بَصَر) صفتى ايله‌در.

١٠) (متكلّم) نه ديمكدر؟

ج) سويلاگوچى ديمكدر. الله تعالى سويلاگوچيدر. مثلاً (قرآن) ده
يازلمش سوزلر هر قايوسى الله تعالى نىڭ سوزلريدر.
لكن آنىڭ سويله‌مكلگى بزنك كبى آغز ايله تل ايله طاوش وحرفلر
ايله توگلدر. بلكه اوزينك (كلام) صفتى ايله‌در.

١١) (قادِر) نه ديمكدر؟

ج) كوچى يتكوچى ديمكدر
الله تعالى نك هر نرسه‌گه كوچى يته‌در، هر بر نرسه‌نى وهر بر اشنى
بولدرماغه قادردر، هيچ الله تعالى نك كوچى يتمسلك اش يوقدر.
آنك كوچلى بولمقلغى بزنك كبى اعضالار وقوراللار ايله توگلدر.
بلكه اوزينىڭ (قدرت) صفتى ايله‌در.

١٢) (مريد) نه ديمكدر؟

ج) تلاگوچى ديمكدر. عالمده بولغان بارچه نرسه‌لر وهر بر قيلنغان
اشلر الله تعالى نىڭ تلاوى ايله بولمشلاردر. الله تعالى تلامه‌گان نرسه
هيچ بار بولماس واول تلامه‌گان اش هيچ قيلنماس. تلامكلگى اوزينىڭ
(اِرادَه) صفتى ايله‌در.

۱۳) (خالق) نه دیمکدر ؟

ج) بولدرغوچی وبارقیلغوچی دیمکدر. عالمده هر برنرسه‌نی بار قیلغوچی وهر براشنی بولدرغوچی الله‌تعالی در. بولدرمقلغی اوزینک (خلق) صفتی ایله‌در.

۱۴) (مختار) نه دیمکدر ؟

ج) ایرکلی واختیارلی دیمکدر. الله‌تعالی هر بر قیلغان‌اشینی اوزینک ایرکی واختیاری ایله قیلادر، هیچ بر اشنی ایرکسزلنوب وکوچلانوب قیلمیدر.

۱۵) (عظیم) نه دیمکدر ؟

ج) اولوغ دیمکدر. الله‌تعالی بیک اولوغ وبلند بولغوچیدر. هیچ الله‌تعالی دن اولوغ ذات‌یوقدر. لکن آننک اولوغلغی گاوده اولوغلغی توگلدر، بلکه مرتبه وقوّت‌اولوغلغی‌در.

۱۶) (جمیل) نه دیمکدر ؟

ج) کامل وکورکام دیمکدر، الله تعالی بیک کامل وکورکامدر. الله‌تعالی نک ذاتنده وهر بر صفتنده وهر براشنده بیک کامل‌لک وکورکاملک باردر.

۱۷) (حمید) نه دیمکدر ؟

ج) ماقتاولی دیمکدر. الله‌تعالی نک ذاتی وصفتلاری وهر بر قیلغان اشلری بیک عجیب وماقتاولیدرلار.

۱۸) (قدّوس) نه دیمکدر ؟

ج) هر بر کیملک‌لردن بیک پاک ومنزه دیمکدر. الله تعالی هر بر کیمچیلکردن بیک پاک ومنزهدر. آننک ذاتنده وصفتلارنده وهر بر قیلغان اشلرنده هیچ برکیمچیلک یوقدر.

۱۹) (ملک) نه دیمکدر ؟

ج) پادشاه وخوجه دیمکدر. بوتون عالمنینگ پادشاهی وخوجه‌سی الله تعالی در.

٢٠) (رحمن) نه دیمکدر ؟

ج) دنیاده بارچه مخلوقاتقه رحمت قیلغوچی یعنی (اِنْعام واِحْسان) وخیریت قیلغوچی دیمکدر. الله تعالی دنیاده بارچه حیوانلارغه وبارچه آدمیلرگه مؤمنلرگه ده وایمانسز بنده‌لرگه‌ده گناهلی کشیلرگه‌ده گناهسز کشیلرگه‌ده رحمت قیله‌در. کشینینگ ایمانسزلغینه وگناهلیلغینه قاراب رزقی ودولتی کیم بولمق لازم توگلدر ودخی مؤمنلگینه وایزگیلگینه قاراب رزقی ودولتی آرتق بولمق هم لازم توگلدر. دنیا دولتنده الله تعالی قارشنده هر برنده تیگزدر. تلاسه بیک گناهلی کشیگه بیک کوب رحمت قیلور وتلاسه هیچ بر گناهسز بیک ایزگی کشیگه‌ده کوب نعمت بیرمس.

٢١) (رَحیْم) نه دیمکدر ؟

ج) آخرتده مؤمن وایمانلی وایزگی کشیلرگه رحمت قیلغوچی دیمکدر. الله تعالی آخرتده ایمانلی کشیلرگه رحمت قیلوب آلارنی جنتکه کرته‌چکدر، اما ایمانسز کشیلرگه رحمت یوقدر. آلار جهنمگه کروب مڭگی عذابده قالاچقلاردر.

٢٢) (شَکُور) نه دیمکدر ؟

ج) ایمان ایله عبادت قیلغان بنده‌لرگه اجر وثواب بیرگوچی دیمکدر. الله تعالی اوزینینگ فضلی واختیاری ایله مؤمن بولوب ایزگی عمللر قیلغان کشیلرنینگ هر قایوسینه آخرتده اجر وثواب بیره‌چکدر.

٢٣) (قَهّار) نه دیمکدر ؟

ج) قهر وجزا قیلغوچی دیمکدر. الله تعالی ایمانسز ودینسز بنده‌لرگه هم گناهلی بنده‌لرگه قهر قیلوب آلارنی عذاب قیلاچقدر. گناهلی مؤمن بنده‌لرنینگ بعضلرینی عفوده قیلاچقدر.

٢٤) (عَدْل) نه دیمکدر ؟

ج) هر بر اشنی وهر برکمنی حقلق وطوغریلق ایله قیلغوچی دیمکدر.

الله تعالى بیك طوغرى حكملیدر. هیچ كمسه گه ظلم قیلمیدر. آخرتده
بنده لرنڭ بعضلارنى فضلى برله جنت نعمتلرى ایله حرمت قیلاچقدر
و بعض گناهلیلارینى جهنم عذابى ایله عذاب قیلاچقدر. اوشبو
اشلرنڭ هرقایوسى طوغریلق و عدللك ایله بولاچقدر.

٢٥) (صَبُور) نه دیمكدر؟

ج) صبر ایتكوچى دیمكدر. الله تعالى گناهلى بنده لرنڭ گناهلارینه صبر ایته در. كوب گناهلارنڭ جزاسى ایباسینه دنیاده كیلمیچه آخرتكه قالادر

٢٦) (تَوَّاب) نه دیمكدر؟

ج) گناهدن اوكنوب توبه قیلغان كشیلرنڭ توبه لرینى قبول قیلغوچى دیمكدر. اگرده بر گناهلى مؤمن بنده قیلغان گناهلارینه چن اخلاصى ایله اوكنوب توبه قیلسه، كوڭلى برله اول گناهلارنى هیچ قیلماسقه نیت قیلسه، الله تعالى آنڭ توبه سینى قبول قیلونى وعده قیلمشدر

٢٧) (غَفُور) نه دیمكدر؟

ج) گناهلارنى عفو ایتكوچى دیمكدر. الله تعالى بعض كشیلرنڭ گناهلارینى عفو ایته چكدر. توبه قیلغان كشیلرنڭ گناهلارینى ده هیچ توبه قیلماغان كشیلرنڭ گناهلارینى ده عفو ایتمك اوز اختیارنده در.

٢٨) (مُجِیب) نه دیمكدر؟

ج) بنده لرنڭ دعالارینى قبول ایتكوچى دیمكدر. الله تعالى اخلاص ایله قیلنغان دعالارنى (اوزینڭ حكمتینه موافق بولسه) قبول ایته در. اوزینڭ فضلى و رحمتى ایله بنده لرنڭ صوراغان حاجتلرینى بیره در.

٢٩) (نَصِیر) نه دیمكدر؟

ج) یاردم قیلغوچى دیمكدر. الله تعالى تلاسه هر اشده بنده لرینه یاردم قیلادر.

٣٠) (حَكِیم) نه دیمكدر؟

ج) هر بر قیلغان اشینى عقلغه موافق و مصلحتلى ایتوب قیلغوچى دیمكدر. الله تعالى نڭ هر بر قیلغان اشلرنده فائده لى عجیب حكمتلر و مصلحتلر

باردر

Из фондов Российской национальной библиотеки

بار در. ولکن هر بر اشینك حکمتینه بزنك عقللارمز ایرشه آلمیدر.

٣١) (غَنِـیّ) نه دیمکدر ؟

ج) بیك بای هیچ بر نرسه گه محتاج توگل دیمکدر. الله تعالی هر نرسه گه بایدر. هیچ بر خصوصده باشقه ذاتقه محتاج توگلدر.

٣٢) (کَرِیْم) نه دیمکدر ؟

ج) کرم ایتوچی دیمکدر (جوماردلق قیلغوچی دیمك کبیدر) الله تعالی اوزی تلاگان بندهسینه دولت وخیرنی بیك کوب قیلادر.

٣٣) (رَزَّاق) نه دیمکدر ؟

ج) کشیلرگه وبارچه حیوانـلارغه رزق بیرگوچی وطویدرغوچی دیمکدر. ییر یوزنده بولغان هر بر جان ایباسی الله تعالی خلق قیلغان رزق ونعمتلر ایله طویوب طورادر.

٣٤) (مَعْبُود) نه دیمکدر ؟

ج) عبادت قیلنه طورغان ذات دیمکدر. جمیع بندهلر الله تعالی گه گنه عبادت قیلمق تییشلیدر. الله تعالی دن باشقه نرسهگه عبادت قیلو هیچ درست توگلدر.

٣٥) (هَـادِی) نه دیمکدر ؟

ج) بندهلارینی طوغری یولغه کوندرگوچی دیمکدر.
الله تعالی بندهلرینی طوغری یولغه وحق دینگه کرندرمك اوچون بندهلرینه بیك کوب پیغمبرلر وکتابلار یبارمشدر.

س) الله تعالی نك مخلوقاتقه اوخشاشلغی یوقمیدر ؟

ج) یوقدر. الله تعالی انسانغه ویاکه باشقه مخلوقاتغه هیچ بر خصوصده اوخشامیدر. الله تعالی مخلوقات کبی گاودهلی توگلدر. آنك بر روش وصورتی یوقدر. الله تعالی هیچ براورنده توگلدر. هیچ بر طرفده توگلدر (یوغاری، توبان، آل، آرت، اوڭ، صول) طرفلارینك هیچ قایوسنده توگلدر. اول الله تعالی ده آشاو، اچو،

يوقلاو ويال ايتو كبى بندهلرده بولا طورغان اشلر يوقدر. الله تعالى اوزى هيچ كمدن طومامش واوزىده هيچ بر نرسه طودرمامشدر. واوزينك هيچ بالاسى يوقدر. الله تعالى ده بوندااين كيچيكلك اشار يوقدر. الله تعالى هرجهتدن بيك كاملدر.

تفكر وشكرانه

س) تفكر نه ديمكدر ؟

ج) مخلوقاتنى كوروب الله تعالى نك قدرتنى فكرلب ثنا وتسبيح ايتمك ديمكدر.

س) تفكر قيلمق تييشليميدر ؟

ج) البته بيك تييشلى واجب اشدر.

س) نى روشچه تفكر قيلمق تييشليدر.

ج) كورهمزكه الله تعالى ييرنى، كوكنى، آينى، قوياشنى وباشقه مخلوقاتنى ياراتهشدر. بندهلرنك كسب وحركت قيلمقلارى اوچون هر كون ايرته برله قوياش چقوب بوتون يير يوزى نورلانوب كوندز بولادر. وتوندهراحتلك ايله يال ايتمك واستراحت قيلمق اوچون قوياش غائب بولوب كيچ بولادر.

قاب قاراطو فراقدان نيندااين عجيب اوانلر وآغاچلار چقوب اوسهدر وآلارده نيندااين عجيب رغبتلى ماتور يافراقلار وكوللكهشادلق بيرهطورغان گوزل چچكلر وتورلى تورلى طاتلى ييمشلر حاصل بولادر. ودخى يير يوزندهنى قدر حيوانلار باردركه آلارنك هر قايوسى الله تعالى نك قدرتى برله بر برسندن طووب اوسمكدهوالله تعالى نك رزقى برله رزقلانوب عمر ايتمكدهدرلر.

هرقايوهزاوزهمزنك حالمزنى ياخشيلاب فكرلاب قاراساق دهالله تعالى نك قدرتينك زوراغى وبيك كامل لگى ظاهر بولمقلادر: بزلار اوّلدههيچ برهمز يوق ايدك. هر قايوهمزالله تعالى نك قدرتى ايلهبار بولدق خدا تعالى نك قدرتى ايله آدم قيافتينه كروب دنياغه كيلدك آقرون آقرون اوسوب كامل لك كهيتدك. الله تعالى بزلرگه اويلارغه وياخشينى

ويماننى آير ورغه عقل وفكر بيردى. عقل وفكرمز ايله اويلاب وفكرلاب
قاراساق كوره مز كه الله تعالى بزلرگه نيندى اين عجيب فائده لى اعضالار
بيرمشدر. سويلارگه آغزمز وتلمز باردر. كورورگه كوزلارمز باردر،
ايشتورگه قولاقلارمز باردر، ايسلرنى بلورگه بورنلارمز باردر.
طوتارغه قوللارمز باردر، يوررگه آياقلارمز باردر.
اوشبو اعضالارمز هرقايوسى اوز اورنلارينه بيك جايلى وبيك موافق روشده
ياراتلمشلاردر.

اچكى اعضالارمزنك حكمتلارينى اويلاب قاراساق دخى ده بيكراك عجيبدرلر:
گاوده مز اچنده نى قدر سوياكلار وايتلار وطامرلار وباشقه تورلى جهازلر
باردر. بولارنك هيچ برسى فائده سزغه ياراتلمامشلاردر. هر برسينك
بر فائده سى وبر حكمتى باردر. سلامتلگمز اوچون ضرور بولغان
قانلارمز نى روشچه طوقتاوسز يوروب بوتون گاوده مزنى آيلانوب
طورمقده درلر. نى عجيب قدرت ايله يوراكمز حركت قيلوب طورمقده در
كوزلارمز وباشقه اعضالارمز تلاگان طرفه مزغه ايلانوب حركت قيلمقده در.
الله تعالى بزلرنك آشاقلغمز اوچون يير يوزنده نيندى اين عجيب تورلى
تورلى فائده لى آشاقلار وطعاملر والذتلى ييمشلار اوستدرمكده در.
واچكلگمز اوچون ييردن وكوكدن نى عجيب طاتلى صولار حاضر
قيلمقده در. صولاب راحتلنمكلگمز اوچون بوتون يير يوزينى فائده لى
(هوا) وصولو ايله طولدرمشدر. اوشبو اشلرنك هر قايوسى الله تعالى نك
قدرتى ايله حاصل بولمقده درلار. بو اشلرنك هر قايوسى الله تعالى نك
بزلرنى سيلاب بيرگان نعمتلاريدرلر. اوشبو اشلرنى كوروب اويلاب الله
تعالى نك قدرتينى (تفكر) قيلمق وهر بر بيرگان نعمتلارى اوچون
الله تعالى گه شكرانه قيلوب جانمز وتنمز ايله عبادت قيلمق هر قايومزغه
تييشليدر. ودخى هر زمان بر عجيب مخلوق كورگان صايون الله تعالى نك
زورلغينى وقدرتينى خاطرگه كيتروب (حمد وتسبيح) ايتماك يعنى
(الحمد لله) و (سبحان الله) ديماك تييشليدر*

فرشته‌لر

س) فرشته‌لر کیملر در ؟

ج) آلارده بزنك کبی الله تعالی نك قوللاری بدرلار. آلار دائما الله تعالی گه عبادت قیلوب هم هر بر بویورلغان خدمتلارینی قیلوب طورمقده درلار آلار هیچ گناه اشارنی قیلماسلار. آلارده بزنك کبی آشاو اچو هم یوقلاو کبی اشلر یوقدر. ودخی آلارده ایرلك وخاتونلقده یوقدر. آلارنك گاوده‌لری نوردان یاراتلمشدر. آلار ییل کبی یومشاق گاوده‌لیدرلر. بزنك کوزگه کورنمسلر. اگرده کورنه‌ك استه‌سه‌لر تورلی قیافتده کورینه آلورلار.

س) اول فرشته‌لر قای ییرده درلر ؟

ج) آلار کوکلارده بیك کوبدرلر. الله تعالی ننك بویورغان خدمتلارینی قیلمق اوچون ییرگه‌ده توشارلر. ییر یوزنده هر بر بنده‌نك قیلغان عمللرینی یازوب یوری طورغان فرشته‌لرده باردر. آلار بنده‌لرنك یاخشیلقلارینی ده یمانلقلارینی ده دفترلرینه یازارلار قیامت کوننك حساب اوچون شول دفترلرده تفتیش قیلنه‌چقلاردر. ودخی ییر یوزنده هر بر بنده‌نی ضرر وزیاندن وآفتلردن صاقلاب یوری طورغان صاقچی فرشته‌لرده باردر.

س) قایسی فرشته‌لر مشهور درلر ؟

ج) (جبرائیل) ، (میکائیل) ، (عزرائیل) ، (اسرافیل) اسملی فرشته‌لر مشهور درلر.

(١) حضرت (جبرائیل) الله تعالی دن پیغمبرلرگه (وحی) کیتره طورغان ایلچیدر. هر پیغمبرگه الله تعالی ننك سوزلرینی وکتابلارینی اول کیترمشدر.

(٢) حضرت (میکائیل) بنده‌لرنك رزقلرینی تعیین قیلو اوچون هم بولوت ویاغمورلارغه حکم قیلمق اوچون تعیین قیلنمشدر.

(٣) حضرت (عزرائیل) بنده‌لرنك جانلارینی آلا طورغان فرشته‌در.

(٤) حضرت (اسرافیل) بنده‌لرنك جانلاری طورا طورغان (صور) نی قاری طورغان فرشته در.

Из фондов Российской Государственной библиотеки

س) اسرافیل فرشته اول صورنی نی قیلاچقدر ؟
ج) ایکی مرتبه اورەچکدر . برسی آخر زمان ییتکاچ بارچه جان ایاسینی هلاك قیلمق اوچون اورەچکدر .
ایکنچیسی قیامت کونی بولغاچ اولکلرنی ترگزمك اوچون اورەچکدر .
قیامت کونی آلدندان بارچه جانلار شول صور اچینه جییلاچقلاردر .
اسرافیل علیه السلام ایکنچی اورونی اورگاندن صوڭ هر کمنك جانی صوردان چغوب اوز گاودەسینی ازلاب طابوب شول گاودەگه کرەچکدر
شوندان صوڭ هر برکشی قبرندن ترلوب یر یوزینه چغاچقدر .

پیغمبرلر

س) پیغمبرلر کملر در ؟
ج) پیغمبرلرده بزنك کبی الله تعالی نك قوللاریدرلار . آلارده آدم علیه السلام نك نسلندن بزنك کبی بر آنادان طووب اوسمش آدمیدرلر . لکن آلار الله تعالی نك بیك آتاقلی بندەلریدرلر .
آلار یاش وقتلارندان اوق بیك عقللی و بیك زیراك وهم بیك طوغری وتقوی طبیعتلی بولمشلاردر . آلارده هیچ بر وقتده کیمچیلکلی اشلر بولمامش . وآلار کیمچیلکلی اشلارنی هیچ قیلمامشلار . آلار هر وقت بیك ایزگی وتقوا بولمشلار .
الله تعالی آلارنی زورایغاندان صوڭ (پیغمبر) قیلمشدر .
س) آلارنی الله تعالی نی روشچه پیغمبر قیلمشدر ؟
ج) الله تعالی آلارغه جبرائیل علیه السلام آرقلی (وحی) ییبارمش ' یعنی اوزینك حکملرینی وسوزلرینی ییبارمش . شول حکملر ایله بندەلرنی حق دینگه وایزگیلککه اوندارگه قوشمشدر .
س) بس شوندان صوڭ پیغمبرلر نی قیلمشلار ؟
ج) الله تعالی نك امری بوینچه خلقلارنی حق دینگه وهر بر ایزگیلکلرگه اوندامشلردر .
س) خلقلار پیغمبرلرنك سوزلرینی قبول ایتمشلرمیدر ؟
ج) اوّل ایتودەگنه قبول ایتمەمشلار آلارنك چن پیغمبر بولولارینده اشانمامشلار سز اوزگزنك الله تعالی نك چن پیغمبری بولو چیلغکزغه

بر دلیل کیترگز . دلیلسز بز هیچ اشانمیمز دیمشلر .

س) بس شوندان صوڭ پیغمبرلرنی قیلمشلار ؟

ج) الله تعالی دن (معجزه) صورامشلار . یعنی هیچ آدم بالاسی قیلا آلماسلق بر عجیب اشنڭ بولووینی صورامشلار . شوندان صوڭ الله تعالی آلارغه بر نیچه (معجزه) لر بیرمش . یعنی خلقلارنڭ صوراوی بوینچه هم پیغمبرلرنڭ دعاسی بوینچه ، هیچ بر آدم بالاسی بولدرا آلماسلق عجیب اشلرنی بولدرمشدر .

س) خلقلار شول معجزه لرنی کورگاچ نی قیلمشلار ، آلارنڭ حق پیغمبر بولولارینه اینانمشلارمی ؟

ج) طوغری فهملیلری و انصافلیلاری اینانمشلار . کیری طبیعتلی قارشی و قباحتلاری ایناناماشلار . پیغمبرلرنڭ کورستکان معجزه لرینی (سحر) دیمشلر .

پیغمبرلرنڭ معجزه لری

س) پیغمبرلر نیندایین معجزه لر کورستمشلردر ؟

ج) بعض پیغمبرلرنڭ دعا قیلولاری حقنده طاش اچندن بر تویه چقمش

بعض پیغمبرلرنی اوتقه صالمشلار ، اوت هیچ ضرر ایتمه مش

بعض پیغمبرلر توشلرنی بیك طوغری یورامشلاردر

بعض پیغمبرلرنڭ قولنداغی طایاغی اژدها بولوب یورمشدر .

بعض پیغمبرلر اولکلرنی ترگزمش و تووزالمسلك آورولارغه شفا کیترمشدر .

بعض پیغمبرلر بر آزغنه طعامنی طوتوب برکتلەمشلر . شول طعام بر نیچه یوز کشیگه یتارلك بولوب کوبایمش .

بعض پیغمبرلر ایله حیوانلار تلگه کیلوب سویلەشمشلر .

بعض پیغمبرلرنڭ دعاسی حقنده آی ایکیگه یارلوب کورنمش .

اوشبو منکورلرکبی دخی باشقه معجزه لرده کوب بولمشدر (تاریخ انبیا) کتابلرنده هر قایوسی بیان قیلنمشلردر .

پیغمبرلرنك حسابی

س) حضرت آدم زمانندن بیرلی دنیاغه نیچه پیغمبر کیلمشدر؟

ج) بیك کوب پیغمبرلر کیلمشدر، حسابی تعیینا معلوم توگلدر؛ مجموعی ایکی یوز یکرمی دورت منك قدر پیغمبر کیلمشدر دیگان روایتلر باردر (الله اعلم).

س) پیغمبرلرنك هر قایوسی بزلرگه معلوممی یاکه معلوم توگلمی؟

ج) هر قایوسی بزلرگه معلوم توگلدر. بزلرگه قرآنده یاحدیثلرده مذکور بولغانلاری‌غنه معلومدر.

س) قرآنده نیچه پیغمبرنك اسمی مذکوردر؟

ج) قرآنده یکرمی بیش پیغمبرنك اسمی مذکوردر.

س) قرآنده مذکور بولغان پیغمبرلر کملردر؟

ج) آدم[1]، ادریس[2]، نوح[3]، هود[4]، صالح[5]، ابراهیم[6]، لوط[7]، اسماعیل[8]، اسحاق[9]، یعقوب[10]، یوسف[11]، ایوب[12]، شعیب[13]، موسی[14]، هارون[15]، داود[16]، سلیمان[17]، یونس[18]، الیاس[19]، الیسع[20]، ذوالکفل[21]، زکریا[22]، یحیی[23]، عیسی[24]، محمد[25] (علیهم الصلوة والسلام) حضرتلریدر.

ودخی (عزیر، لقمان، ذوالقرنین) حضرتلرینك اسملری‌ده قرآنده مذکوردر. لکن آلارنك حقیقی پیغمبر بولوچیلقلاری (یقینا) معلوم توگلدر. آلارنی بعض عالملر پیغمبرلر جمله‌سندن حساب قیلمش وبعضلری ایزگی وتقوی اولیالر جمله‌سندن حساب قیلمشدرلار.

س) قرآنده مذکور بولمیچه اسملری معلوم بولغان پیغمبرلر بارمیدر؟

ج) باردر مثلا (شیث، یوشع، خضر، بشر، دانیال، اشموئیل

Из фондов Российской национальной библиотеки

اَشعِیا ، اَرمِیا ، حزقیل ، جِرجِیس ، حبقوق ، حنظله) اسملی پیغمبر لرنك اسملری حدیثلرده وتواریخ کتابلارنده بیان قیلنمشدر.

س) ایك اوّلکی پیغمبر کمدر ؟

ج) حضرت آدم علیه السلامدر.

س) ایك صوڭغی وآخرغی پیغمبر کمدر ؟

ج) بزنك پیغمبر مز محمد صلی الله علیه وسلم در.

س) محمد صلی الله علیه وسلم دن صوڭ ینه پیغمبر کیلچکمیدر ؟

ج) یوق ایمدی قیامت کونینه قدر دنیاغه هیچ پیغمبر کیل چك توگلدر. محمد علیه السلام آخر زمان پیغمبریدر. آنك دینی یعنی اسلام دینی قیامت کونینه قدر باقی قالاچقدر.

معلوم اوله که جمیع پیغمبرلرنك احوالی (تواریخ انبیا) کتابلارنده تفصیلا بیان قیلنمشدر. دیانتلی مسلمانلارنك هر قایوسینه یاخشی وزور تواریخ انبیا کتابلارینی آلوب دائما اوقوب جمیع انبیانك حاللرینی بلوب طورمق تیوشلیدر.

الله تعالی نك مقدّس کتابلاری

س) الله تعالی نك کتابلاری نیندای کتابلاردر ؟

ج) الله تعالی اوزینك پیغمبرلرینه یبارگان کتابلاریدر.

س) اول کتابلارنی الله تعالی پیغمبرلرینه نی اوچون یبارمشدر ؟

ج) شول کتابلارده یازلغان دین وشریعت حکملرینی قوملرینه اوگراتسونلر اوچون یبارمشدر.

س) پیغمبرلرگه الله تعالی دن نیچه کتاب کیلمشدر ؟

ج) مجموعی یوزده دورت کتاب کیلمشدر.

س) قایسی پیغمبرلرگه کتابلار کیلمش وهر برینه نیچه شر کتاب کیلمشدر ؟

ج) آدم علیه السلامگه اون کاغد ، شیث علیه السلامگه ایللی کاغد ، ادریس علیه السلامگه اوتوز کاغد ، ابراهیم علیه السلامگه اون کاغد کیلمشدر. اوشبو یوز کاغد یوز کتابقه حساب قیلنه‌در.

ودخی موسی علیه السلامگه (تورات) اسملی کتاب ، داود علیه

السلامگه

السلام گه (زبور) اسملی کتاب، عیسی علیه السلام گه (انجیل) اسملی کتاب، محمد صلی الله علیه وسلم گه (قرآن) اسملی کتاب کیلمشدر.

س) اوشبو کتابلارده نی لر یازلمشدر ؟

ج) هر تورلی وعظ و نصیحت لر، تورلی فائده لی قصه لار، دعا وعبادت اوچون کیراك بولاچق سوزلر و آدم بالالری نك دنیاده و آخرتده ایزگی راحتلکلاری اوچون کیراکلی حکملر یازلمشدر.

س) هر بر سینه یازلغان شریعت حکملاری بر بر سینه موافقمیدر، یاکه بر بر سینه خلاف بولغانلاری ده بارمیدر ؟

ج) کوب حکملری بر بر سینه موافقدر. آراده بعض حکملری بر بر سینه خلاف بولغانلاری ده باردر.

س) نی اوچون بعض حکملری بر بر سینه خلاف بولمشدر ؟

ج) چونکه صوڭندان کیلگان کتاب زمانه سینه و خلقلارنك عادت و قابلیتلرینه قاراب اوّل کیلگان کتابنك بعض حکملارینی (منسوخ) قیلمشدر، یعنی اوزگارتمش و طوقتاتمشدر. شول سببدن صوڭغی کتابلارنك بعض حکملاری اوّلکی کتابلارنك حکملارینه خلاف کبی کورینه در.

س) مثلا اوّلگی کتابلارنك صوڭغی کتابلارده نیندی این حکملری (منسوخ) بولمشدر ؟

بو سؤالنك جوابی خدا موفق بویورسه ایکنچی طبعده تفصیل ایدیلچکدر. معلم افندی بو درسده بیلدیکی قدر احکام منسوخه‌یی شفاها سویله‌ملیدر.

قرآن و کلام شریف

س) بزنك پیغمبرمز محمد علیه السلام گه الله تعالی دن نی اسملی کتاب کیلمشدر ؟

ج) (قرآن) اسملی کتاب کیلمشدر. جمیع مسلمانلارنك قولنده بولغان مقدس (کلام شریف) شول قرآندرکه، بیك عزیز وشریف کتابدر.

س) اول کلام شریف محمد علیه السلام گه الله تعالی دن کتاب روشنده کاغدلر ایله کیلمشمی ؟

ج) یوق کاغدلر ایله توگل. کاغددن باشقه کیلمشدر.

س) نی روشچه کیلمش ؟

Из фондов Российской национальной библиотеки

ج) الله تعالى نك امرى ايله جبرائيل فرشته كيلوب محمد عليه السلام گه قرآنده گى سوره وآيتلرنى اوقوب كورستمش . هر بر اوقولغان سوزلرنى محمد عليه السلام خاطرينه آلوب قالمش . جبرائيل فرشته كيتكاندن صونك محمد عليه السلام اوزينك صحابه لرينه(*) اوقوب كورستمش. هم اوزينك يازوچيلارينه بر نرسه گه يازوب قويارغه قوشمش. شول روشچه اولوغ بر كتاب بولوب جييلمشدر .

س) اول كلام شريف محمد عليه السلام گه بر يولى كيلمشمى ياكه تورلى وقتده بولنوب بولنوب كيلمشمى ؟

ج) يكرمى اوچ يل اچنده كيرك وقتينه قاراب‘ بولنوب بولنوب كيلمشدر .

س) كلام شريفده نى لر يازلمشدر ؟

ج) آدم بالالارينه دنيا وآخرتلرى اوچون كيراكلى بولغان سوزلر يازلمشدر . مثلا اول زمانده غى پيغمبرلرنك قصه لارى‘ هر تورلى فائده لى وعظلرى ‘ دعا وعبادت قيلونك طريقلارى‘ دنيا معيشتينك نظاملارى وباشقه هر تورلى شريعت حكملرى هر قايوسى كلام شريفده كوب بيان قيلنمشلاردر.

س) كلام شريف قايو تل ايله كيلمشدر ؟

ج) عرب تلى ايله كيلمشدر . هر بر سوره لرى عربچه در .

س) كلام شريفده گى سوزلرنى آڭلامق ممكنميدر ؟

ج) ممكندر . عربچه ياخشى بلوب علم تفسير اوقوغان كشى كلام شريفده گى سوزلرنك هر قايوسينى آڭليدر . (الا كه متشابهات)

س) عربچه بلمك ممكنميدر ؟

ج) بيك ممكندر . نظام وترتيبلى كتابلار ايله بيك اجتهاد قيلوب اوقوغان كشى ايكى يل اچنده بيك ياخشى عربچه بلادر .

س) مؤمن ومسلمان بولغان كشيلرگه عرب تلينى بلمك تييشليميدر ؟

ج) البته بيك تييشليدر . چونكه عرب تلى بزنك دينمزنك تليدر . زيراكه بزنك دينمز عربستانده باشلانمشدر ، پيغمبرمز محمد

(*) صحابه ديمك پيغمبرمز محمد عليه السلام الله تعالى نك پيغمبرى بولوچيلغينه ايشانوب اوز زمانده ايمان كيتروب مسلمان بولغان وعمرى بوينچه مسلمان بولوب ايمان ايله اولگان كشيلر ديمكدر .

عليه

Из фондов Российской государственной библиотеки

علیه السلام عرب اولادندندر، پیغمبرمزنك تلی عرب تلیدر. پیغمبرمز سویله گان حدیث شریفلرنك هر برسی عربچه در. کلام شریف عربچه در. دین کتابلارمزنك اولوغلاری هر برسی عربچه در. نمازده و باشقه عبادتلارمزده اوقولاطورغان دعالارمز هر بری عربچه درلر. کامل موءمن ومسلمان بولونی دعوا قیلوب یوروب ده عربچه هیچ بلمگانلك بیك زور عیبدر.

س) کلام شریفده نیچه سوره ونیچه آیت باردر؟

ج) (١١٤) سوره و (٦٢٢٦) آیت باردر.

ودخی (٧٧,٤٣٩) سوز و (٣٢٥,٧٤٣) حرف باردر.

قَدْر (وبنده لرنك فعللری)

س) بنده لرنك قیلغان فعللرینی قیلغوچی وبولدرغوچی کمدر؟

ج) بنده لرنك قیلغان فعللرینی کسب قیلغوچی بنده لر اوزلریدرلر. امّا بولدرغوچی وخلق قیلغوچی الله تعالی در. الله تعالی بنده لرنك قیلماقچی بولغان فعللرینی قیلوغه ایرك بیرماسه واول فعللرنی اراده وخلق قیلماسه، بنده لر اوزلری گنه هیچ براشنی قیلا آلماس ایدیلر. الله تعالی بنده لرگه اراده واختیار قیلورلق برآز قوت بیرمشدر. بنده براشنی اراده قیلسه، اختیاری ایله اول اشنی قیلوغه قوّتینی صرف قیلادر. شوندان صونگ الله تعالی بنده لرنگ تلاگان فعلینی خلق قیلوب بولدرادر.

بنده لرنگ هر بر فعللرینگ کسب قیلغوچیسی بنده لر اوزلریدر. اما خلق قیلغوچیسی الله تعالی در.

خیر وشر

س) بنده لرنگ یاخشی فعللرینی ده یمان فعللرینی ده خلق قیلغوچی الله تعالی میدر؟

ج) البته هر قایوسینی خلق قیلغوچی الله تعالی در.

بنده نیندین گنه فعلنی بواسه ده اختیاری ایله اراده قیلوب کسب قیلماقچی بولسه، الله تعالی شول فعلنی عادتی بو ینچه تیز خلق قیلادر؟

اگرده بنده اختیاری ایله یاخشی وثوابلی فعلنی کسب قیلسه، الله تعالی اول فعلنی رضالغی ایله خلق قیلادر. اگرده بنده اختیاری ایله یمان وگناهلی فعلنی کسب قیلسه، الله تعالی اول فعلگه راضی بولمیدر. راضی بولماسه ده بنده اوزی اراده قیلغاچ تلاگانی بولسون دیوب، یمان فعل بولسه ده، خلق قیلادر.

س) بنده نڭ هر فعلینی خلق قیلوب بولدرغوچی الله تعالی اوزی بولغاچ بنده لرگه قیلغان فعللری اوچون ثواب وگناه بولامیدر؟

ج) البته بولادر. چونکه اگرده بنده اوز اختیاری ایله یاخشی فعلنی کسب قیلسه، آنڭ اوچون ثواب بولادر، اگرده اوز اختیاری ایله یمان فعلنی کسب قیلسه، آنڭ اوچون گناه بولادر.

بنده لرگه ثواب وگناه بولهقلغی فعللرینی خلق قیلغانلاری اوچون توگل، بلکه اختیارلاری ایله اراده وکسب قیلغانلاری اوچوندر. بوخصوصده بنده گه هیچ جبر وظلم یوقدر. چونکه الله تعالی بنده گه هیچ بر فعلینی کوچلاب خلق قیلمیدر. بلکه اوّل بنده اوزی اختیاری ایله اراده قیلوب بر فعلنی کسب قیلماقچی بولادر، شوندن انصوڭ الله تعالی اول بنده گه رعایه ویاردم قیلوب اول فعلنی خلق قیلوب بولدرادر.

تقدیر ولوح محفوظ

س) تقدیر نه دیمکدر؟

ج) الله تعالی نڭ عالمده هر بر بولاچق نرسه لرنی وهر بر قیلنه چق اشلرنی تعیین قیلوب یازوب قویهقلغی دیمکدر.

س) عالمده بولاچق نرسه لرنك وقیلنه چق اشلرنڭ هر قایوسی بولماس بورون اوّلدن تعیین قیلنوب قویلمشمیدر؟

ج) البته هر بر نرسه وهر بر اشنك قای زمان بولاچغی ونی سبب ایله بولاچغی ونی روشچه بولاچغی اوّلدن تعیین قیلنوب (لوح محفوظ) ده یازلوب قویلمشدر. عالمده هر نرسه وهر بر اش (لوح محفوظ) ده یازلغان روشچه بولادر.

س) (لوح محفوظ) نی نرسه در؟

ج) کوکلرنڭ اوستنده کتاب کبی بر نرسه در.

س) بولاچق نرسه‌لر بولماس بورون لوح محفوظده نیچک یازلمش ؟

ج) بولاچق نرسه‌لر و قیلنه‌چق اشلر هر قایوسی الله تعالی گه معلومدر . هر قایوسی (لوح محفوظ) غه الله تعالی گه معلوم بولغان ر وشچه یازلمشلاردر .

س) بنده‌لر نڭ بعضلری ایزگی بولاچغی و بعضلری گناهلی بولاچغی ده (لوح محفوظ) غه یازلمشمیدر ؟

ج) البته هر قایوسی یازلمشدر

س) ایزگی کشیلرنڭ ایزگی بوله‌قلغی و گناهلی کشیلرنڭ گناهلی بوله‌قلغی (لوح محفوظ)ده ایزگی یا گناهلی دیه‌وب یازلغانلغی اوچـن بولامی یاکه آلای توگلمی؟

ج) یوق آلای توگل، هر کمنڭ ایزگی یا گناهلی بوله‌قلغی اوزینڭ اختیاری ایله بولادر. لکن ایزگی کشینڭ اوز اختیاری ایله ایزگی عمللر قیلاچغی و گناهلی کشینڭ اوز اختیاری ایله گناهلی اشلرنی قیلاچغی الله تعالی گه اوّلدن معلوم بولغانلغندان (لوح محفوظ) غه‌ده یازلوب قویلمشدر .

س) بنده‌گه (لوح محفوظ) ده شولای یازلغان، تقدیرده نی یازلمش بولسه، شول اش بولمی قالماس، دیه‌وب، دنیا کیراکلرینی ده آخرت عمللرینی ده قیلمیچه یالقاولانوب یاتمق و گناه اشلرنی قیلمق درست بولورمی؟

ج) هیچ درست بولماس، هر کمگه اجتهاد ایـله حلال مال کسب قیلمق و اخلاص ایله ایزگی عمللر قیله‌ق وهر بر گناه اشلردن طییامق تیوشلیدر. هر بر اشنی تقدیرگه صلتاب اوز اختیارنڭ بولغان اشلرده ده تقدیرگه صالنوب یالقاولانوب یاتمق بیك احمق و همتسز کشیلرنڭ اشیدر.

بنده‌لرنڭ اعضالارینڭ قیافتی، عقلی و بختی هم اجلی کبی بنده‌لرنڭ اوز اختیارلارنڭ بولماغان اشلرگنه تقدیرگه حمل قیلنمق تیوشلیدر.

اجل و قبر

س) اجل نه دیمکدر؟

ج) عمرنڭ چیگی دیمکدر. هر کمنڭ عمرینڭ بر اجلی و چیگی باردر .

اجلی بیتکاچ هر کم وفات بولاچقدر. اجلی بیتمس بورون هیچ کم اولمیدر واجلی بیته کاچ هیچ کم اولمی قالمیدر.

س) بر آفت وسبب ایله اولگان کشیلرنك اجلی قای وقتدر؟

ج) آلارنك اجللری ده اولگان وقتلاریدر. لکن آلار ظاهرده بر سبب ایله اولگان کبی کورنسه لرده اصلده آلارده اجللری بیتوب اولمکده درلر، چونکه اجللری بیتکانگه کوره الله تعالی آلارغه آفت وسببلرینی طوغری کیتره در.

س) قبرگه دفن قیلنغاندان صوڭ میت نی حالده بولادر؟

ج) هر میتدن ایمانی وقیلغان عمللری سؤال قیلنه چقدر.

س) بس شوندان صوڭ نی بولاچقدر؟

ج) یاخشی جواب بیره آلورلق ایزگی کشیلر حرمتلك ونعمتلك بولاچقلاردر. یاخشی جواب بیره آلماساق گناهلی کشیلر عذاب قیلنه چقلاردر.

آخر زمـــان

س) آخر زمان نی دیه کدر؟

ج) اوشبو دنیانڭ آخری وبتکان کونی دیمکدر.

س) آخر زمانده نیلر بولاچقدر؟

ج) بوتون یریوزنلگی آدمیلر هم حیوانلار وجنلر ویبرده وکوکلرده بولغان فرشته لر اولوب بته چکلردر. بس شول زمانلق دنیا مخلوقاتینك هر قایوسی هلاك وفانی بولوب بته چکلاردر.

س) آخر زمان قای وقت بولاچق؟ ایمدی آخر زمانغه نیچه یل قالدی؟

ج) آخر زماننك قای وقت وقای کون بولاچغی الله تعالی گه گنه معلومدر. آنك قای وقت بولاچیغنی الله تعالی دن باشقه هیچ کم بلمیدر. هر زمان وهر کون آخر زماننڭ بولا باشلامقلغی احتمالدر.

اشراط

اشراط ساعت (آخر زمان علامتلری)

س) آخر زمان بولور آلدندان بر بیلگی وعلامت بولاچقمیدر ؟

ج) بولاچقدر. آخر زمان یاقنلاشقانلغیننگ کوب تورلی علامتلری باردر. شول علامتلر بولمیچه طوروب دنیا بتهچك توگلدر.

س) اول علامتلر نیار در ؟

ج) آخر زمان بولور آلدندان ییر یوزنده (بَنِی اَصْفَرْ) اسملی صارغلت توسلی بر تورلی قوملر کوبایوب بوتون ییر یوزینه طارالاچقلاردر کوب مملکتلرنی اوز قوللارینه آلوب کوب ییرلرگه حکم ایتهچکلردر. اول زمانده اهل اسلام مملکتلری بیك ضعیفلهنهچکلردر. کوب مسلمان مملکتلری (بنی اصفر) خلقیننگ تصَرُّفینه کرهچکدر. بر نیچه زماندن صونگ (بنی اصفر) خلقی بیگاوب بیك ضعیفلهنهچکلردر. آخرده اوزلریده باشقه قومنك تصرفینه کرهچکلردر. شول زمانك مسلمانلار بیك قوّتلی بولاچقلاردر. ودخی آخر زمان آلدندان بنی آدمده دین علمینه عمل وعبادتكه هوس بیك آز بولاچقدر، خمر اچو، زنا قیلو کبی گناهلار بیك کوبایهچکدر، خلق آراسنده بر برسینه جبر وظلم قیلشو بیك کوب بولاچقدر، ییر یوزنده وبا کبی تورلی یوغنچلی آورولار کوب بولوب طوغانلارغه قاراغانك وفات بولوچیلار کوب بولاچقدر. دنیاده ایرلرگه قاراغانك خاتون قزننگ حسابی آرتوق بولاچقدر.

ودخی مال بیك کوبایوب آلتون وکموشننگ قدری بتهچکدر.

یأجوج ومأجوج

ودخی مشرق طرفندان (یأجوج ومأجوج) اسملی بر تورلی قوم چغوب ییر یوزینه طارالوب خلقنی طالاب یوریهچکلردر، یوللارینه طوغری کیلگان هر بر شهر واوللارداغی حیوانلارنی وآشلقلارنی طالاب آشاب بترهچکلردر، بر نیچه وقت یورگاندن صونگ یوغنچلی بر آورو ایله آلارده هلاك بولاچقلاردر

Из фондов Российской государственной библиотеки

ییر یوزنده زلزله لر وییر اوبلولار کوب بولاچقدر، تورلی
ضررلی ییللر ایسه چکدر، برزمان ییر یوزینی بر تورلی توتون
باصوب بارچه خلائقنك کیفینی بوزاچقدر.
اشبو علامتلر بولا باشلاغاچ آخر زمان یاقینلاشقانلیغینی کوتمک کیرك بولادر.

دجّال

س) بولاردان صونك طاعی نیلر بولاچقدر؟
ج) (دجال) اسملی بر سحرچی کشی چقوب کوب ییرلرگه یوروب
اوزینه بیك کوب کمسه لرنی ایبارته چکدر، اوزینه ایبارگان کشیلرگه
کوب مال بیروب گناه قیلورغه اوگراته چکدر، کوب کشی مالغه
وگناهغه قزغوب آنگا تابع بولاچقلاردر.

حضرت مهدی

س) آندان صونك نیلر بولاچقدر؟
ج) پیغمبرمز محمد علیه السلام نك نسلندن (مهدی) اسملی بر ایزگی
کشی چقوب خلقنی وعظ ونصیحت قیلوب فاسقلقدان وایمانسزلقدان
طییاچق، ایزگی وعدل بولوغه دعوت قیلاچقدر. وهم عسکر
جییوب (دجال) قومینه قارشی باروب صوغش قیلاچقدر.
شول آراده کوکدن حضرت (عیسی) علیه السلام ییرگه اینوب
حضرت (مهدی) طرفینه یاردم قیلاچقدر. بس شول صوغشده
(دجال) اوزی هم عسکرینك کوبسی هلاك بولاچقلاردر، قالغانلاری
ییگلوب حضرت (مهدی) عسکرینه قوشلاچقلاردر، لکن
اچلارنده کوبسی منافق بولاچقلاردر، ظاهرا مؤمن ومسلمان بولونی
دعوی قیلسه لارده حقیقتده ایمانسز بولاچقلاردر، بس شول زمانلارده
(مشرق) طرفندان (دابة الارض) اسملی بر عجیب حیوان
چقوب منافقلانوب مسلمانلار آراسینه قاتشقان ایمانسز کشیلرنی
آیروب چغاراچقدر.

س) (دجال) هلاك بولغاندان صوڭ دخی نیلر بولاچقدر ؟

ج) حضرت (عیسی) ایله حضرت (مهدی) خلق آراسنده ایزگیلكنی وعدللكنی طاراتاچقلاردر. بس شوندان صوڭ بر نیچه یلغه قدر بوتون یىر یوزنده جمیع خلق حق دینلی وایمانلی بولوب بیك راحتلك وطنچلق ایله عمر ایتهچكلردر. اول زمانده یىر یوزنده بیك امینلك بولاچقدر. کشیلر آراسنده ده، حیوانلار آراسنده ده، هیچ بر جبر وظلم دیگان نرسه قالمایهچقدر. مثلا بوری ایله قوی وقارچغا ایله کوگارچن بر برسندن هیچ قورقشمیچه یناشه یوریهچكلردر.

س) اوشبو راحتلك وعدللك زمانی تمام بولغاندان صوڭ نی واقعه بولاچقدر؟

ج) خدا تعالی نك حكمتی ایله قویاشنك یورشی اوزگارهچكدر، عادتلك مشرق طرفندان چغا طورغان قویاش مغرب طرفندان چغاچقدر.

بس شول واقعه بولغاندان صوك (توبه) ایشكگی یابـلاچقدر. یعنی آندن صوك هیچ كمنك توبهسی مقبول بولمایهچقدر

س) بو واقعه بولغاندان صوك دخی نی بولاچقدر؟

ج) یىر یوزنده بیك قاتی بر زلزله بولاچقدر، اسرافیل فرشته اوزینڭ قولینه طابشرلغان (صور) اسملی موگزنی اورهچكدر، بس شوندان صوك یىر یوزندهگی هر بر جان ایباسی اولوب بتهچكلردر.

س) هر بر جان ایباسی اولوب بتكاندن صوك نی بولاچقدر؟

ج) بیك قاتی بر یىل ایسوب یىر اوستندهگی بارچه شهرلرنی ویورتلارنی وطاولارنی خراب ایتهچكدر. یىر یوزی تیب تیگز بر صحرا بولوب قالاچقدر.

س) آندان صوك دخی نی بولاچقدر؟

ج) یىرده وکوکده بولغان فرشتهلر هر قایوسی اولوب بتهچكلردر. یىر وکوك هم آلارده بولغان جمیع مخلوقات هلاك وفانی بولوب بتهچكدر. بس شول زمانده الله تعالی نڭ اوزندن باشقه هیچ بر بار وترك نرسه قالمایهچقدر.

قیامت کونی

س) دنیا مخلوقاتی تمام هلاك بولوب بتكاندن صوك نی بولاچقدر؟

Из фондов Российской национальной библиотеки

ج) آندان صوڭ قیامت كونی بولاچقدر .

س) قیامت كوننده نی بولاچقدر ؟

ج) الله تعالی عالمنی یا كُغادان ترگزه‌چكدر . شول روشچه كه قبرلرده وباشقه یيرلرده چرگان وطارالغان تنلر وگاوده‌لر الله تعالی نـڭ قدرتی ایله جییلوب واویوشوب هر قایوسی سلامتلنه‌چكلردر . هر كمنڭ گاوده واعضالاری اوّلدگی ترك وقتداغی كبی بولوب اویوشه‌چقلاردر

س) آندان صوڭ دخی نی بولاچقدر ؟

ج) الله تعالی (اسرافیل) علیه السلامنی ترگزوب آڭا صورنی ایكنچی مرتبه اورمه‌گه بویوره‌چقدر .

س) آندان صوڭ نی بولاچقدر ؟

ج) جمیع بنده‌نڭ اول زمانده صورده جییلوب طورغان جانـلاری صوردن چغوب هر قایوسی اوز گاوده‌لرینی ازلاب طاراالشاچقلاردر . شوندان صوڭ هر بر گاوده‌گه اوزینڭ جانی كره‌چكدره بس شوندان صوڭ قبرلرنڭ اوستی آچلوب هر بر كشی ترلوب قبرلردن یير اوستینه چغاچقلاردر .

س) قبرلردن ترلوب چققان كشیلر قایا باراچقلاردر ؟

ج) هر قایوسی (محشر) میدانینه جییلاچقلاردر .

محشر میدانی

س) محشر یيری نیندایين یيردر ؟

ج) بندهلرنڭ دنیاده قیلغان اشلری حساب وتفتیش قیلنه‌چق یيردر .

س) محشر یيرنده نیلر بولاچقدر ؟

ج) هر بر بنده‌گه اوزینڭ دنیاده قیلغان عمللری یازلغان دفترلری بیرلوب ، قیلغان عمللرینڭ هر قایوسی اوزینه معلوم ایتله‌چكدر . وهر بر كیمسه‌نڭ عملی (میزان) ایله اولچانوب حساب قیلنه‌چقدر . كم (جنّت) كه كرورگه تییشلی ، كم (جهنّم) گه كرورگه تییشلی هر قایوسی تعیین قیلنه‌چقدر .

س) محشرده بندهلرنڭ عمللرینی كملر حساب وتفتیش قیلاچقلاردر ؟

ج) الله تعالى نينك امرى ايله (موكل) فرشته لر حساب وتفتيش قيلاچقلاردر.

صراط

س) بنده لر محشرده حساب قيلنغاندان صونك قايا باراچقلاردر؟

ج) جهنم اوستينه قورلمش صراط كوپرى يانينه باراچقلاردر. هرقايوسى صراط كوپرندن اوتوب (جنت) طرفينه چقماغه آرزو قيلاچقلاردر.

س) صراط كوپرندن كم لر اوته چكلردر؟

ج) هر بر ايمانلى ايزگى كشيلر وهم گناهلارى عفو قيلنغان مؤمن بنده لر بيك ييگلك ايله اوتوب (جنتكه) كره چكلردر.

س) صراط كوپرندن اوته آلماغان كشيلر قايا كيته چكلردر؟

ج) هرقايوسى صراط كوپرينك آستينه (جهنم) گه توشوب كيته چكلردر.

جنت وجهنم

س) جنت نيندى اين ييردر؟

ج) جنت بيك راحت اورندر. آنده كرگان بنده لر قايوسى بيك عجيب لذتلى نعمتلر ايله حرمتلنه چكلردر. الله تعالى آنده بيك زينتلى سرايلار وگوزل باقچه لار وتورلى تورلى لذتلى ييمشلر وبيك طاتلى صولى وتورلى تورلى طاتلى شرابلى چيشمه لر ياراتوب حاضرلاب قويمشدر. جنتده ايزگى بنده لرگه بيك گوزل حور قزلارى ده بيرله چكدر. (غلمان) اسمنده بيك كوب قوللار آنده كرگان كشيلرگه خدمت ايتوب يورويه چكلردر. جنتده بولاردان باشقه دخى بيك كوب تورلى عجيب حرمت ونعمتلر بولاچقدر كه آلارنى تل ايله سويلاب وقلم ايله يازوب بيان قيلوب بترمك ممكن توگلدر.

س) جهنم نيندى اين ييردر؟

ج) جهنم بيك قباحت واوگنايسز اورندر. آنده كرگان كشيلر اوت ايله وباشقه تورلى آور عذابلار ايله جزا وعذاب قيلنه چقلاردر. (زبانى) اسملى بيك كوب عذاب فرشته لرى آنده كرگان كشيلرنى هيچ قزغانمايچه بيك قاتى عذاب قيلاچقلاردر.

س) جنتكه نيندى اين كشيلر كره‌چكلردر؟

ج) دنياده وقتنده الله تعالى بيورغان اشلرنك هر قايوسينى ادا قيلوب الله تعالى طيغان اشلرنك هر قايوسندان طيلغان ايمانلى ' ايزگى وديانتلى كشيلر كره‌چكلردر. ودخى گناهلارى عفو قيلنغان مؤمن بنده‌لر كره‌چكلردر.

س) جهنمگه نيندى اين كشيلر كره‌چكلردر؟

ج) هر بر ايمانسز كشيلر ودنياده وقتنده الله تعالى بويورغان اشلرنى قيلماغان والله تعالى طيغان اشلرنى قيلوب گناهلى بولغان فاسق وديانتسز كشيلر كره‌چكلردر.

س) جنتكه كرگان كشيلر بر وقتده آندان چغاچقلار ميدر ' ياكه آنده مڭگى قالاچقلار ميدر؟

ج) جنتكه كرگان كشيلر هيچ آندان چغاچق توگللردر ' مڭگى ترك بولوب شونده قالاچقلاردر. آنده هيچ اولم يوقدر.

س) جهنمگه كرگان كشيلر بر وقتده آندان چغاچقلار ميدر ' ياكه آلارده مڭگى قالاچقلار ميدر؟

ج) ايمانسز كشيلر مڭگى جهنمده قالاچقلاردر ' آلارده هيچ اولاچك توگللردر ' جهنمده‌ده اولم يوقدر. اما گناهلارى عفو قيلنماوسببلى كرگان ايمانلى كشيلر ' گناهلارينك جزاسى قدر جهنمده قالسه‌لارده ' جزالارى تمام بولغاندان صوڭ بر وقتنى آندان چغاچقلاردر. جهنمدن چقغاندن صوڭ آلارده جنتكه كروب گناهسز كشيلر كبى آلارده مڭگى جنتده قالاچقلاردر.

گناهلى بنده‌لر

س) اسلام دينينك حقلغينه واسلام دينينده ايناورغه تيوشلى بولغان مسئله‌لرنك هر قايوسينه كوڭلى ايله اعتقاد قيلسه‌ده ' نفسينى طييا آلميچه گناه اشلرنى قيلغان كشى (مؤمن ومسلمان) لقدان چغارمى ياكه چقماسمى؟

ج) (مؤمن ومسلمان) لقدان چقماس ' كوڭلنده ايمان واعتقادى بولغانلق همان (مؤمن ومسلمان) بولور ' لكن شولاى بولسه‌ده اول كشى (فاسق) و (گناهكار) ديبوب آتالور.

Из фондов Российской государственной библиотеки

س) (فاسق) نه دیمکدر ؟

ج) گناهلی کشی دیمکدر .

س) گناه اشلرنی قیلوب (فاسق) بولغان کشیلرنڭ (جهنم) عذابیندان قوتلو احتماللاری بارمیدر ؟

ج) باردر. الله تعالی گناهلارینی عفو قیلغان بعض بنده‌لار جهنمگه هیچ کرمیچه جنتکه کرمك احتماللاری ده باردر .

س) الله تعالی بعض گناهلارنی عفو ایته‌چکمیدر ؟

ج) اگرده فضل وکرمی ایله تلاسه عفو ایته‌چکدر .

س) الله تعالی نیندای گناهلارنی عفو ایته‌چکدر ؟

ج) الله تعالی تلاسه هر گناهنی عفو ایتسه‌ده اختیارلیدر. لکن الله تعالی عادلدر. عدل بولغانلغی اوچون (حرام غیرظالمی) بولغان گناهلارنیغنه عفو ایته‌چکدر. اما (حرام ظالمی) دیبوب آتالا طورغان گناهلارنی ظلم تیگان ومظلوم بولغان کشی باحل وراضی بولمیچه طوروب عفو ایتمیه‌چکدر. اگرده مظلوم بولغان کشی ظالملك قیلغان کشیدن باحل وراضی بولسه اول وقت آنی‌ده تلاسه عفو ایته‌چکدر .

س) (حرام ظالمی) دیبوب آتالاطورغان گناهلار نیندای گناهلاردر ؟

ج) قیلوچی کشینك اوزندن باشقه کشیگه جبر وظلمی تیه‌طورغان گناهلاردر.

س) نیلر کبی ؟

ج) مثلا کشینی اوتورمك وقیناماق ویمان تل تیدرمك وکشینك مالینی اوغرلاب یا طالاب یاکه آلداب آلمق کبی .

س) (حرام غیر ظالمی) دیبوب آتالا طورغان گناهلار نیندای گناهلاردر ؟

ج) قیلوچی کشینك اوزندن باشقه کشیگه جبر وظلمی تیمی طورغان گناهلاردر.

س) نیلر کبی ؟

ج) مثلا حرام طعاملرنی آشامق، حرام اچملکلرنی اچمك وزنا قیلمق کبی.

س) الله تعالی نیندای کشیلرنڭ گناهلارینی عفو قیلاچقدر ؟

ج) قیلغان گناهلارینه دنیاده وقتده بیك اوکنوب کامل اخلاص ایله (توبه) قیلغان کشیلرنڭ گناهلارینی عفو قیلاچقلغینی الله تعالی وعده قیلمشدر .

س) قیلغان گناهلارندان دنیاده وقتده (توبه) قیلا آلمیچه وفات بولغان مؤمنلرنک گناهلاری ده عفو قیلنمق احتمالی بارمیدر؟

ج) باردر: پیغمبرلرنک وباشقه ایزگی کشیلرنک (شفاعت) قیلولاری سببلی بیک کوب کشیلرنک گناهلاری عفو قیلنمقلغی احتمالدر.
خصوصا بزنک پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلم (شفیع المذنبین) در. اوزینک امتندن بولوب (فرض وواجب) عمللرینی قیلغاندان صونک (سنت) عمللرنی ده کوب قیلغان کشیلرگه محمد علیه السلام کوب شفاعت قیلاچقدر.

س) پیغمبرلرنک وباشقه ایزگی کشیلرنک شفاعتندن محروم بولغان گناهلی کشیلرنک گناهلاری ده عفو قیلنمق احتمالی بارمیدر؟

ج) باردر: الله تعالی (غفور) در. اوزی تلاگان بعض بنده لر گناهلارندان هیچ (توبه) قیلمی وفات بولغان بولسه لارده وهم ایزگیلرنک شفاعتندن ده محروم بولسه لارده، گناهلارینی اوزینک (فضلی) و (رحمتی) ایله عفو قیلماغه الله تعالی قادر واختیارلیدر. لکن الله تعالی نک عفو قیلمقلغینه طایانوب گناه اشلرنی قیلمق هیچ درست توگلدر. چونکه الله تعالی نک (غفور) لگی کبی (قهار) لغی ده باردر. الله تعالی (قهار) لک و (عدل) لک صفتی ایله گناهلی بنده لرنی بیک قاتی عذاب ده قیلاچقدر.

جنتده الله تعالی نی کورمک

س) جنتده نیندایین برزور وعجیب واقعه بولاچقدر؟

ج) جنتده بولغان هربر مؤمن بنده لر الله تعالی حضرتلرینک اوزینی کوره چکلردر.

س) الله تعالی حضرتلرینی بنده لرنی روشچه کوره چکلردر؟

ج) کورنور روشی وکیفیتی بزلرگه معلوم توگلدر. شولای بولسه ده جنتده الله تعالی نی کوره چکمزگه ایناندمق تییشلیدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

حضرت آدم وحوّا علیهما السلام

س) دنیاده ایک اوّل یاراتلغان کشیلر کملر در؟

ج) آتامز حضرت آدم ایله آنامز حضرت حوّادر. بو تون دنیاداغـی کشیلرنک ایک اوّلگی باباسی حضرت آدم وایک اوّلگی ابیسی حضرت حوّادر. اوشبو ایکی کمسه دن اوّل ییر یوزنده هیچ برکشی بولمامشدر.

س) بز کمنک ذریتندن مز؟

ج) هر قایومز حضرت آدم علیه السلام ننک ذریتندن مز. یعنی آنـک نسلندن مز، شونـک اوچون بزلـرگه (بنـی آدم) دیبلورکه آدم علیه السلام ننک بالالاری واوغلانلاری دیمکدر.

محمد علیه الصّلوة والسّلام

س) بزنک پیغمبرمز کمدر؟

ج) محمد صلی الله علیه وسلم در. بز هر قایومز آنک امّتندن مز.

س) محمد علیه السلام قایو زمانده دنیاغه کیلمشدر؟

ج) (٥٧٠) نچی تاریخ میلادی ده، (٢٧) نچی آپریلده و(١٢) نچی ربیع الاوّلده دوشنبه کون دنیاغه کیلمشدر.

س) ایمدی اوشبو (١٩٥٥) نچی تاریخ میلادی ده محمد علیه السلامنک طوغان زماننداان بیرلی نیچه نچی یل بولادر؟

ج) (١٣٣٥) نچی یل بولادر.

س) محمد علیه السلام قای ییرده وقایو شهرده دنیاغه کیلمشدر؟

ج) آزیاده عربستان اسملی ییرده (مکه مکرمه) اسملی شهرده دنیاغه کیلمشدر.

س) قایو شهرده عمر ایتمشدر؟

ج) (٥٣) یاشینه قدر (مکهٔ مکرمه) ده عمر ایتمش آندان صوڭ (مدینه) شهرینه (هجرت) قیلمشدر یعنی کوچمشدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

س) نیچه‌نچی یاشنده پیغمبر بولمشدر ؟

ج) (۴۰) نچی یاشنده پیغمبر بولمشدر.

س) پیغمبر بولغانچی نی‌حالده بولمشدر ؟

ج) یاش‌وقتدان‌اوق بیك عقللیلق وبیك طوغریلق هم یاخشیلق ایله مشهور بولمشدر. بوتون مکه خلقی آنك خلق وطبیعتینی بیك یاراتمشلار. بیك طوغریلغندان (محمد الامین) دیبوب آتاب یورتمشلار. زور راق اشارده هرقایوسی آنکا کیکاش قیلا باشلامشلار. بالاوقتندان‌اوق (عالی‌جنابلی) وبلند درجه‌لی بر الوغ کشی بولاچغی ظاهر بولمشدر.

س) پیغمبر بولغانچی نیندایین اش بر له شغللانمشدر؟

ج) (خدیجه)اسملی بر بیك بای‌خاتوننك سودا اشلرینی تدبیر قیلمق اوچون (وکیل) بولمشدر.

س) نیچه‌یاشنده‌اویلانمشدر، وخاتونلقغه کمنی آلمشدر؟

ج) یکرمی بشنچی‌یاشنده‌اویلانمشدر. مذکور حضرت‌خدیجه‌اوزینی اوزی‌عرض‌قیلمشدر، بس‌حضرت‌رسول قبول ایتمشدر.

س) حضرت‌خدیجه‌ٔکبری‌اول‌زمانده نیچه‌نچی یاشنده بولمشدر ؟

ج) قرقنچی یاشنده بولمشدر .

س) حضرت رسول پیغمبر بولغانچی مکه وعربستان خلقی قایسی دینده بولمشلار؟

ج) کوبسی پوتلارغه تابنوچی (بتپرست) ومجوسی بولمشلار . آراده بعضلری یهود ونصاری دینینه آوشقانلاری‌ده بولمشدر. شولای‌بولسه‌ده، کوبسی ابراهیم علیه السلام‌ننك دیننده وآنك ملتنده بولوچیلقنی دعوی قیلوب یورمشلار .

ج) پیغمبرلگی نی روشچه باشلانمشدر ؟

س) حضرت رسول قرغنچی یاشلارینه ییتکاج دنیا اشلرینی طاشلامش، اوز فکری وعقلی برله الله تعالی بارلغینی بلوب آنگا دعا وعبادت قیلا باشلامش. کوبسنچه (مکهٔ مکرمه) نڭ بر طرفنده (حراء) اسملی طاوده بر غارغه بارروب الله تعالی گه دعا قیلوب اوطورمش.

بر کون شول طاوده اوطورغان زماننده حضرت جبرائیل کیلوب اقرأ سورهسینڭ باشینی اوقومش. ینه ایکنچی وقتده الله تعالی آنی پیغمبر قیلغانلغینی وخلقلارنی (اسلام) دینینه اوندهمك اوچون ایلچی قیلغانلغینی سویلامشدر.

س) شوندان صوڭ محمد علیه السلام نی قیلمشدر ؟

ج) الله تعالی بویورغان روشچه آقرون آقرون خلقلارنی (اسلام) دینینه اوندهی باشلامش و بر نیچه کشینی مسلمان قیلمشدر.

س) اینگ اوّل کم ایمان کیتروب مسلمان بولمش ؟

ج) اینگ اوّل الوغ ایرلاردن حضرت ابوبکر صدیق وخاتونلاردان حضرت خدیجهٔ کبری وصبیلردن حضرت علی (رضی الله عنهم) ایمان کیتروب مسلمان بولمشلار.

س) پیغمبر بولغاندان صوڭ مکهٔ مکرمهده نیچه یل طورمشدر ؟

ج) اون اوچ یل طورمشدر.

س) آندان صوڭ قایا هجرت قیلمش یعنی کوچمشدر ؟

ج) آندان صوڭ الله تعالی نڭ امری ایله (مدینهٔ منوّره) شهرینه هجرت قیلمشدر. اول هجرت قیلغاچ آنگا ایاروب مکهده وقتنده مسلمان بولغان کشیلر ده مدینهٔ منورهگه هجرت قیلمشلاردر.

س) بز اهل اسلام تاریخنی یعنی یللارنڭ حسابینی قایسی یلدان باشلاب حساب قیلامز ؟

Из фондов Российской национальной библиотеки

ج) حضرت رسولنڭ مكهٔ مكرمه‌دن مدينهٔ منوره‌گه هجرت قيلغان
يلندان باشلاب يورته‌مز.

س) اوشبو تاريخ نيچك ديبوب آتالادر؟

ج) تاريخ هجرى ديبوب آتالادر.

س) اوشبو (١٩٠٥) نچى تاريخ ميلادى‌ده تاريخ هجرينڭ نيچه‌نچى
يلى بولادر؟

ج) (١٩٠٥) نچى تاريخ ميلادى‌ده (١٧) نچى آپريلده تاريخ
هجرينك (١٣١٨) نچى يلى باشلانادر. يعنى محمد عليه السلامنڭ
مكهٔ مكرمه‌دن مدينهٔ منوره‌گه كوچكان زماننددان بيرلى (١٣١٧)
يل طولوب (١٣١٨) نچى يل باشلانادر.

س) محمد عليه السلام مدينهٔ منوره‌ده وقتنده نيلر قيلمشدر؟

ج) اهل اسلامنى بيك كوبايتمش وجميع اهل اسلامغه پادشاه حكمنده
بولوب ايمانسز خلقلارنى اسلام دينينه كيترمك وبر اسلام مملكتى
حاصل ايتمك اوچون ايمانسز كشيلرگه قارشى صحابه‌لرنى عسكر
ايتوب (غزوه) وصوغشلار قيلدرمش. (٨) نچى تاريخ هجريده
(مكهٔ مكرمه‌نى) ييگوب اوزينه آلمش. (١٠) نچى تاريخ هجريده
(مكهٔ مكرمه‌گه) باروب جميع اهل اسلام ايله برگه حج
قيلمش وشول حج وقتنده الله تعالى دن كلام شريفنڭ اينڭ صوڭغى
آيتلارى كيلمش. شول آيتلارنى اوقوب صحابه‌لرگه الله تعالى نڭ قرآنى
تمام كيلگانلبگنى واسلام دينينڭ حكملرى تمام بيان قيلنغانلغينى
سويلامش واوزينڭ اجلى ياقنلاشقانلغينى آڭلاتوب جميع خلققه
بيك كوب وعظ ونصيحت سويلامش. اوزى وفات بولغانچى صحابه
لرينه الله تعالى بويورغانچه اسلام دينينڭ حكملرينى هر قايوسينى
بيان قيلوب بترمشدر.

س) محمد عليه السلام نيچه‌نچى ياشنده دنيادان كيتمشدر؟

ج) مدینهٔ منوره‌ده اون یل طورغاندان صوڭ (٦٣) نچی یاشنده و (٦٣٢) نچی تاریخ میلادی‌ده و (١١) نچی تاریخ هجری‌ده (١٢) نچی ربیع الاول‌ده دوشنبه کون دنیادان کیتمشدر.

س) محمد علیه السلامنڭ قبر شریفی قایده‌در؟

ج) مدینهٔ منوره‌ده (رَوْضَهٔ مُطَهَّرَه) و حرم مسجدینڭ اچنده مخصوص بر (قُبَّه) اچنده‌در. روضهٔ مطهره‌غه کیلوب هر یالده بیك کوب حاجیلار قبر شریفینی زیارت قیلو ایله مشرف بولالار (وفقنا الله)

محمد علیه السلامنڭ معجزه‌لری

س) بزنڭ پیغمبرمز محمد علیه السلامنڭ نیندی معجزه‌لری بولمشدر؟

ج) آنڭ معجزه‌لری بیك کوب بولمشدر. سِیَرُ النبی و تواریخ انبیا کتابلارنده کوبسی بیان قیلنمشلاردر.

س) مشهور معجزه‌لری نیلردر؟

ج) اوشبولاردر:

١) بر زمان کیچ ایله، ایمانسز کشیلرنڭ صناموق اوچون صوراولاری بوینچه، قولی ایله اشاره قیلوب آینی ایکی کیساککه یاروب کورستمشدر آی ایکی کیساککه یارلوب بر کیساگی طاونڭ بر طرفندان ایکنچی کیساگی طاونڭ ایکنچی طرفندان کورنوب طورمشدر.

٢) محمد علیه السلام حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه ایله مکهٔ مکرمه‌دن کوچوب مدینهٔ منوره‌گه کرگاچ (ابوایوب الانصاری) اسملی صحابه یورطینه توشمشلر. ابوایوب الانصاری رضی الله عنه ایکیسینه یتارلك بر آز آش حاضرلامش. آش حاضر بولغاچ محمد علیه السلام ابوایوبکه مدینه شهرینڭ الوغ کشیلرینی مجلسکه چاقرورغه بویورمش، مجموعی یوز سکسان کشی قدر قوناقلار جیبلمشلار، هر قایوسی شول طعامدان آشامشلار، حضرت رسولنڭ معجزه‌سی برکتنده آش هیچ

کیمیمه‌مش. بو معجزه‌نی کورگاندن صونگ مجلسکه کیلگان کشیلارنک هر قایوسی ایمان کیتروب مسلمان بولمشلار.

٣) حدیبیه صحراسنده صوغش زماننده صحابه‌لر بیک صوصامشلار، حضرت رسول صووی کیبکان بر قویوغه دعا قیلوب توکرمش، شول ساعت قویو صو ایله طولمش، جمیع عسکر صواچمش و حیوانلارینه‌ده اچرمشلر.

٤) بر زمان صحراده صحابه‌لر صوصامشلار حضرت رسولنک قولینه آزغنه صولی بر کاسه بیرمشلر، حضرت رسول کاسه‌ده‌گی صوغه بارماقلارینی تییرمش. کاسه شول ساعت صو ایله طولمش. یتمش سیکسان کشی شول کاسه‌دن اچوب صوغه طویه‌شلار. هم اوز کاسه‌لرینه‌ده طوتورمشلار. هنوز کاسه‌ده صو بتمه‌مشدر.

٥) بر زمان حضرت رسول مجلس یاصاب اوچ یوز قدر کشی دعوت قیلمش. بر کچکنه طاباق ایله خرمانی برکتله‌مش. اوچ یوز قدر کشی هر قایوسی شول صاوتدان آشاب طویه‌شلار. معجزه برکتنده طاباقداغی خرما هیچ کیمیمه‌مشدر.

٦) بر زمان محمد علیه السلامنگ آلدینه آشارغه آغولی ایت کیتروب قویمشلار ایکان، ایت (مبنی آشاماگز مین آغولی) دیوب طاوش بیرمش.

٧) بر بوری و بر قرکجه‌سی و بر تویه محمد علیه السلامنگ معجزه‌سی ایله تلگه کیلوب سویلاشه‌شلار. (معلم افندی قصه‌لرینی سویله‌مه‌لی)

٨) بر کشی پیغمبرلگنگه شاهدنگ بارمی؟ دیوب صورامش ایکان، شول تیره‌ده اوسوب اوطوراطورغان بر آغاچ حضرت رسولنگ یانینه کیلوب کلمهٔ شهادتنی ایتمش ده اوسه‌طورغان اورنینه باروب اوطورمش.

٩) خندق صوغشی وقتنده بر آرپا ایکمگینی برکتلامش ایکان بر منگ قدر کشی شول ایکمکنی آشاب تمام طویه‌شلار.

١٠) حنین صوغشنده دشمان طرفنده‌غی عسکرلرگه بر اوچ طوفراق

آلوب ارغتمش. دشمان عسکرلرنك هر برینك کوزینه طوفراق
طولوب ییگلولرینه سبب بولمشدر.

١١) بر زمان محمد علیه السلام آتاسی ایله بر طوغان آغاسی حضرت
عباس اوچون خیر دعا قیلغان وقتده، اوینك دیوارلارندان
(آمین، آمین) دیگان طاوشلار ایشتلمشدر.

١٢) بر زمانده آنك قولنده طاشلاردان (سبحان الله، سبحان الله) دیگان
تسبیح طاوشی ایشتلمشدر.

١٣) حضرت رسول جمعه کون مسجدده خطبه‌نی اوّلده بر خرما آغاچینه
آرقاسینی سویاب اوقور ایکان، صوڭره بییگراك بولسون اوچون
ایکی باصقچلی بر منبر یاصاتدرمش. بر جمعه‌ده شونك اوستینه
منوب خطبه اوقی باشلاغاچ اولگی خرما آغاچندن گویا قایغرغان
روشده یغلاغان طاوش کیلمشدر

١٣) حضرت محمد علیه السلامنك ایك الوغ معجزه‌سی (کلام شریف) در
شویله که کلام شریف بیك عجیب (فصیح وبلیغ) در. بنی آدمگه
دنیا راحتلگی وآخرت سعادتی اوچون کیراك بولاچق حکم
ونظاملارنك هر برسی آنده باردر. شونك اوچون کلام شریف حضرت
رسولنك اوزی ترتیب قیلغان سوز، یعنی آدم سوزی بولماق
احتمالی هیچ یوقدر. البته هیچ شبهه‌سز الله تعالی طرفندان کیلگان
سوزلردر. الله تعالی طرفندان کلام شریف کیلولگی البته بیك
الوغ معجزه‌در.

س) پیغمبرمز محمد علیه السلامنك آتا وباباسی کیملردر؟

ج) محمد علیه السلامنك آتاسی (عبد الله) اسملیدر، آنك آتاسی
(عبد المطّلب) اسملیدر، آنك آتاسی (هاشم) اسملیدر، آنك
آتاسی (عبد مناف) اسملیدر.

س) آناسی نی اسملیدر ؟

ج) (آمنه) اسملیدر که (وهب) اسملی کشینینك قزیدر.

س) محمد علیه السلامنك ایك اولـگی خاتونی کیمدر ؟

ج) حضرت خدیجهٔ کبری رضی الله عنهادر.

س) محمد علیه السلام نك نیچه بالاسی بولمشدر ؟

ج) اوچ اوغلی و دورت قزی بولمشدر که اوغللاری (قاسم ، ابراهیم وعبد الله) اسملی لردر (رضی الله عنهم) وقزلاری (رقیه ، زینب ، ام کلثوم و فاطمه) اسملی اردر (رضی الله عنهن) .

پیغمبرمز حضرت محمد علیه السلامنك جمیع احوالی تواریخ کتابلارنده تفصیلا بیان قیلنمشدر.

صحابه لر

س) محمد علیه السلامنك صحابی لری کیملردر ؟

ج) پیغمبرمز محمد علیه السلامنك صاغ وسلامت وقتنده آنی کوروب وآنگا یولقوب ایمان کیتروب مسلمان بولغان کشیلردر.

س) اول صحابی لر نیندین کشیلردر ؟

ج) هر قایوسی بیك یاخشی کشیلردر. پیغمبرمز حضرت محمد علیه السلامنی کوروب ایله مشرف بولغان کشیلردر. آلارنك هر قایوسینی بزلر دوست وياقن کورمك تییشلیدر.

چهار یار

س) صحابی لر نك افضلی کیملردر ؟

ج) اوّل حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله عنه , آندان صونگ حضرت عمر الخطاب رضی الله عنه , آندان صونگ حضرت عثمان بن عفان رضی الله عنه ،

Из фондов Российской национальной библиотеки

آندان صوڭ حضرت علیّ المرتضی رضی الله عنه‌در. اوشبو دورت صحابی‌لر بیك الوغ کشیلردر. حضرت رسولنڭ بیك یاقن دوست کشیلری ایدیلر. شونڭ اوچون آلار (چهار یار رسول) دییوب آتالورلر. مؤمن و مسلمان بولغان کشیگه اوشبو چهار یارنڭ هر قایوسینی دوست و یاقن کورمك تییشلیدر (رضوان الله علیهم اجمعین).

خلیفه‌لر

س) حضرت رسول وفات بولغاندان صوڭ آنڭ اورنینه کم (خلیفه) بولمشدر؟

ج) صحابه‌لرنڭ اتفاقی ایله حقلی اوزره حضرت (ابو بکر) رضی الله عنه خلیفه بولمشدر.

س) حضرت ابو بکر نیچه یل خلیفه بولمشدر؟

ج) ایکی یل ده اوچ آی خلیفه بولمشدر.

س) آندان صوڭ کم خلیفه بولمشدر؟

ج) آندان صوڭ حضرت (عمر) رضی الله عنه خلیفه بولمشدر.

س) حضرت عمر نیچه یل خلیفه بولمشدر؟

ج) اون یل یاروم چاماسنده خلیفه بولمشدر.

س) حضرت عمر وفات بولغاندان صوڭ کم خلیفه بولمشدر؟

ج) آندان صوڭ حضرت (عثمان) رضی الله عنه خلیفه بولمشدر.

س) حضرت عثمان نیچه یل خلیفه بولمشدر؟

ج) اون ایکی یل چاماسی خلیفه بولمشدر.

س) حضرت عثمان وفات بولغاندان صوڭ کم خلیفه بولمشدر؟

ج) آندان صوڭ حضرت علی رضی الله عنه خلیفه بولمشدر.

س) حضرت علی نیچه یل خلیفه بولمشدر؟

ج) دورت یل قدر خلیفه بولمشدر.

Из фондов Российской Национальной библиотеки

س) حضرت علی وفات بولغاندان صونك كم خلیفه بولمشدر؟
ج) حضرت علی نك اوغلی (حسن) رضی الله عنه خلیفه بولمشدر.
س) حضرت حسن نیچه یل خلیفه بولمشدر؟
ج) آلتی آی قدر خلیفه بولغاندان صونك اهل اسلام اچنده فتنه باصلسون اوچون پادشاهلقنی حضرت (معاویه) گه طابشرمشدر.
اهل اسلامنك (خلیفه) لرینك احوالی (تاریخ اهل اسلام) کتابلارنك تفصیلا بیان قیلنمشدر.

اَهْلُ السُّنَّةِ والجماعَة

س) حضرت رسولنك صحابه‌لری وفات بولوب بتکاندن صونك اهل اسلام اعتقادده نیچه تورلی (فرقه) گه بولنمشدر؟
ج) مجموعی یتمش اوچ فرقه‌گه بولنمکلگی روایت قیلنمقده‌در. اما مشهور فرقه‌لر اوچدر.
س) اول اوچ فرقه قایو فرقه‌لردر؟
ج) (اهل السنة والجماعة) فرقه‌سی، (شیعه) فرقه‌سی و (معتزِله) فرقه‌سی.
س) اوشبو اوچ فرقه‌نك قایوسینك اعتقادی حقدر؟
ج) اهل السنة والجماعة فرقه‌سینك اعتقادی حقدر.
س) بز اوزمز قایو فرقه‌دنمز؟
ج) بزلر اهل السنة والجماعة فرقه‌سندنمز.
س) اهل السنة والجماعة فرقه‌سینك اعتقادی نی روشچه‌در؟
ج) پیغمبرمز محمد علیه السلام اوزی و صحابه‌لری دین و شریعت حکملرینه نی روشچه اعتقاد قیلمشلار در، اهل السنة والجماعة فرقه‌سینك اعتقادی ده شول روشچه‌در. هیچ اوزگارتلوش توگلدر.

س) اوشبو کتابده‌غی مسئله‌لر، قایو فرقه‌نك اعتقادی اوزرینه یازلمشدر.

ج) اوشبو کتابده‌غی مسئله‌لر هر قایوسی اهل السنة والجماعة فرقه‌سینك اعتقادی اوزرینه یازلمشلار در، هر قایوسی حق سوزلر در؟

س) (شیعه) فرقه‌سینك اعتقادی نی روشچه در؟

ج) آلارنك اعتقادی ده کوب مسئله‌ده اهل السنة والجماعة اعتقادی روشنچه در. شولای بولسه‌ده بعض مسئله‌لرده خلافلقلاری ده باردر.

مثلا اهل السنة والجماعه فرقه‌سی حضرت رسولدن صوك آنك اورنینه امام وخلیفه بولورغه تییشلی کشی حضرت (ابوبکر) رضی الله عنه ایدی. شونك اوچون جمیع صحابه‌نك اتفاقی ایله اوّل اول خلیفه بولدی دیورلر. آندان صوك حضرت (عمر) رضی الله عنه وآندان صوك حضرت (عثمان) رضی الله عنه وآندان صوك حضرت (علی) رضی الله عنه خلیفه بولدی دیورلر.

اما شیعه فرقه‌سی حضرت رسول صلی الله علیه وسلمدن صوك حضرت (علی) رضی الله عنه خلیفه بولمق تییشلی ایدی، حضرت علی دن صوك آنك نسلندن بولغان سیدلرگه خلیفه بولمق تییشلی ایدی، حضرت ابوبکر وحضرت عمر وحضرت عثمان رضی الله عنهم خلیفه بولماسقه تییش ایدی دیورلر. اوشبونك کبی دخی باشقه بر نیچه تورلی مسئله‌ده خلافلقلاری باردر (تفصیلی بیك اوزوندر)

س) (معتزله) فرقه‌سینك اعتقادی نی روشچه در؟

ج) آلارنك اعتقادی هم بعض مسئله‌ده اهل السنة والجماعة‌نك اعتقادینه باشقه‌در، چونکه آلار اوزلرینك ضعیف عقللارینه بیك اشاناطورغان کمسه‌لردر، آلار شریعت حکملرندن اوزلرینك عقللارینه صیماغان مسئله‌لرگه ظاهرچه اشانماسلار. عقللارینه موافق کیلمه‌گان حکملرنك هر قایوسینی (تأویل) قیلوب ایگنچی تورلی ایتوب مطالعه قیلورلار.

مثلا، آلار قبرده میتنك ترلوونه، وسؤال فرشته لاری كیلوونه، قبرده میت نعمت یا عذاب كورووینه، صراط كوپری بولاچغینه، عملرنك میزان ایله اولچانووینه والله تعالی جنتده گی كشیلرگه كورنوونه ظاهرنچه اشانماسلار

س) (اهل السنة والجماعة) فرقه سندان بولغان كشیلر نیچك دییوب آتالورلار ؟

ج) (سنّی) دییوب آتالورلار.

س) (شیعه) فرقه سندن بولغان كشیلر نیچك دییوب آتالورلار ؟

ج) (شیعی) دییوب آتالورلار (عوام آراسنده آلارغه قزلباش دیبولور)

س) (معتزله) فرقه سندن بولغان كشیلر نیچك دییوب آتالورلار ؟

ج) (معتزلی) دییوب آتالورلار ؟

اوز عقلینه ایباروب شریعت حكملرینه ظاهرنچه اعتقاد قیلمیچه تأویل قیلغان كشیلر هر بری (معتزلی) حكمنده درلر.

س) (شیعه ومعتزله) فرقه سندن بولغان كشیلر مسلمانمی یا كه مسلمان توگلمی ؟

ج) دین اسلامنك حقلغینه ایمان كیتروب قبله غه قاراب نماز اوقوغانلاری هر قایوسی مسلمانلردرلار. شولای بولسه ده بعض مسئله لرده خطا اعتقاد قیلغانلقلاری اوچون گناهلیدرلار. آلارغه هیچ بر وقت سببسز (كافر) دیب ایتمك درست توگلدر. چونكه آلارنك، الله تعالی نك بارلغینه وبرلگینه اشانولارنده ومحمد علیه السلام الله تعالی نك حق پیغمبری بولوچیلغینه اشانولارنده وكلام شریف الله تعالی نك كتابی بولووینه اشانولارنده هیچ كیمچیلك یوقدر. آلار هر قایوسی خصوصا بوزمانده غیلاری اعتقادلاری ایله مؤمن ومسلمان بولونی كامل اخلاصلاری ایله دعوا قیلمقده درلار. اوّل زمانده

آلارنك آراسنده بيك خلاف اعتقادلى وبد مذهبليلرى ده بولمشدر. لكن ايمدى بو زمانده آندايلارى كوب قالمامشدر.

شريعت

س) شريعت نه ديمكدر؟

ج) دين اسلامده بولغان اعتقاد، عبادات ومعيشت حكملرى ديمكدر.

س) شريعت حكملرى قايده بيان قيلنمشدر؟

ج) (آيت كريمه) لرده و (حديث شريف) لرده بيان قيلنمشدر.

س) (آيت كريمه) نه در؟

ج) قرآن وكلام شريفنك ايچنده بولغان سوزلردر.

س) (حديث شريف) نه در؟

ج) پيغمبرمز محمد صلى الله عليه وسلمنك مبارك سوزلريدر.

س) قرآنده گى آيتلردن وحديث شريفلردن شريعت حكملرينى آڭلامق ممكنميدر؟

ج) عربچه بيك كامل بلگان كشيگه بعض حكملرينى آڭلامق ممكندر. اما شريعتنك هر بر حكملرينى آڭلامق اوچون (مجتهد) بولمق كيراكدر، (مجتهد) بولماغان كشى آيتلردن وحديثلردن شريعت حكملرينك هر قايوسينى آڭلاب چقارا آلميدر.

مُجْتَهِد

س) نيندايين كشى مجتهد بولادر؟

ج) عرب تلينك هر بر معنى وسرلرينى بلوب، بيك كامل عالم بولوب، آيت وحديثلرنك حكمت وسرلرينى ياخشى آڭلارلق بولغاندان صوك، كامل اجتهاد ايله دين مسئله لرينك هر قايوسينى فكرله گان

Из фондов российской национальной библиотеки

کشی (مجتهد) بولادر.

س) مجتهد بولورلق بولماغان کشیلار شریعت حکملرینی نیچک بلورلر، ومعیشتلا هم عبادتده نی روشچه عمل قیلورلار؟

ج) بر مجتهدنک مذهبینه ایياروب هر مسئله‌ده شول مجتهدنک مذهبی ایله عمل قیلورلار.

مَذْهَب

س) مذهب نه دیمکدر؟

ج) بر مجتهدنک شریعت حکملرنده آیت وحدیثلردن قاراب اجتهاد ایله فکر لب آ گلاغان یولی دیمکدر.

س) مشهور مجتهدلار نیچه‌در؟

ج) دورتدر.

س) کملردر؟

ج) ۱) ابوحنیفه امام اعظم نعمان بن ثابت رحمة‌الله علیه،

۲) امام شافعی محمد بن ادریس رحمة‌الله علیه،

۳) امام مالک بن أنس رحمة‌الله علیه،

٤) امام احمد بن حنبل رحمة‌الله علیه‌در.

س) اوشبو مجتهدلرنک مذهبلری بر برسینه موافقمیدر یاکه مخالفمیدر، یعنی باشقه‌میدر؟

ج) بیک کوب مسئله‌لرده بر برسینه موافقدر. بر برسینه مخالف بولغان مسئله‌لری ده باردر، لکن آلار بیک کوب توگلدرلر.

س) اوشبو مجتهدلر قایسی مسئله‌لرده بر برسینه مخالفدرلر؟

مثلا امام اعظم ابوحنیفه مذهبنك تندن قان چقمقلغی طهارتنی بوزادر، امام شافعی مذهبنده بوزمیدر. امـام اعظم مذهبنده ایرکشی خاتونینک تنینی طوتمقلغی طهارتنی بوزمیدر، امام شافعی مذهبنده

بوزادر. امام اعظم مذهبنك ایتی حلال بولماغان حیوانلارنك تیریلری ایلانگاندن صونك پاك بولادر، امام شافعی مذهبنده پاك بولمیدر.
ودخی تولکی، یاللی بوری، یومران وکرپی نك ایتلری امام اعظم مذهبنده حرامدر، امام شافعی مذهبنده حلالدر.
بوندای اختلافلی مسئله‌لر کوبدر. هرقایوسی (علم فقه) کتابلارینك الوغلارنده تفصیلا بیان قیلنمشلاردر.

س) اوشبو امامِلار نیننك این کشیلردر؟

ج) هرقایوسی بیك کامل عقللی وزبراك هم بیك کامل عالم وتقوی کشیلردر. هرقایوسی قرآندهگی آیتلرنی وحدیث شریفلرنی کامل اجتهاد ایله مطالعه قیلوب آکلامشلاردر. آیتلرنی وحدیثلرنی یاخشی آکلاغاندان صونك هر برشریعت حکملرینی شولاردان آکلاغانلارنچه بیان قیلمشلاردر.

س) اوشبو امامِلارنك قایوسینك مذهبی حقدر؟

ج) هر بر مسئله‌ده امام اعظم ابوحنیفه رحمة الله علیه‌نك مذهبی حقدر، باشقه‌لارینك مذهبلری بعض مسئله‌لرده خطاراقدر، خلافلی مسئله‌لرده آلارنك مذهبلرینی ظاهرا خطا دیب ایتسه‌ده حق بولمقاق احتماللندان‌ده یراق توکلدر

س) بز اوزمز عملده اوشبو دورت مجتهدنك قایوسینك مذهبنده‌مز؟

ج) بز امام اعظم ابوحنیفه رحمة الله علیه حضرتلرینك مذهبنك‌مز، معیشت حکملرنك وعبادات حکملرنك هرقایوسنك آنك مذهبی ایله عمل قیلامز.

س) دنیاده امام شافعی وامام مالك وامام احمد بن حنبل مذهبنده بولغان مسلمانلارده بارمی؟

ج) باردر مسلمانلارنك کوبسی امام اعظم ابوحنیفه مذهبنده بولسه‌ده، باشقه اوچ امامنك مذهبنده بولغان مسلمانلارده آز توگلدر. (مکهٔ مکرمه) ده اوشبو دورت مذهب خلقینك هرقایوسینك اوزلرینه مخصوص امامِلری باردر. مسجد حرام اچنده (کعبة الله)

اطرافنده هر کون بیش وقت نمازنی دورت مذهب خلقی دورتیسی دورت طرفده آیرلشوب اوز امام‌لاری ایله اوقومقده‌درلر .

س) امام اعظم غه باشقه اوچ امامنك مذهبنده بولغان مسلمانلارنـك مسلمانلقلارنده کیمچیلك یوقمیدر؟

ج) یوقدر: هر قایوسی حق مؤمن وکامل مسلمان‌درلار، هر بر مذهب خلقی ایکنچی مذهبده بولغان مسلمانلارنی ده؛ دوست و یاقن کورمك تییشلیدر. بر برسینی دشمان کورو هیچ درست توگلدر . چونکه مسلمانلار هر قایوسی بر برسینه قرداشدرلر .

س) اوشبو امام‌لار وجتهدلر قایسی یللارده طووب قایسی یللارده وفات بولمشلاردر؟

ج) ۱ (امام اعظم ابو حنیفه) حضرتلری (۸۰) نچی تاریخ هجریده طومش و (۱۵۰) نچی تاریخ هجریده (۷۰) نچی یاشنده وفات بولمشدر.

۲) (امام شافعی) حضرتلری (۱۵۰) نچی تاریخده طومش و (۲۰۴) نچی تاریخده (۵۴) نچی یاشنده وفات بولمشدر.

۳) (امام مالك) حضرتلری (۹۰) نچی تاریخده طومش و (۱۷۹) نچی تاریخده (۸۹) نچی یاشنده وفات بولمشدر.

۴) (امام احمد بن حنبل) حضرتلری (۱۶۴) نچی تاریخده طومش و (۲۴۱) نچی تاریخده (۷۷) نچی یاشنده وفات بولمشدر.

تمام

17103.

Татар.
3-5398

آثار مطبوعه‌مزنڭ بهالری :

۱) (معلم اوّل) اصول صوتیه اوزره الفبا (۱۰) تیین

۲) (عقائد اسلامیه) معتقدات (۱۰) » »

۳) (عبادات اسلامیه) عملیات (۳۰) » »

۴) (شریعت اسلامیه) نڭ احکام عملیه سی (۲۰) » »

۵) (قوانین نحویه) عربی العباره (۴۰) » »

۶) (دروس شفاهیه) لغات و تعبیرات عربیه (۳۰) » »

۷) (الاستفتاح) قواعد صرفیه (۴۰) » »

۸) (الاستکمال) قواعد نحویه (ایکی جزئی برابر) (۳۰) » »

۹) (انباء الانبیاء)
۱۰) (مستنطق الافکار) نام کتابلر طبع اولنمق استعدادده درلر.

اوشبو کتابلر خصوصی کتبخانه‌مزده و شهر قزانده مشهور کتابچیلرده صاتلمقده درلر.

Адресъ автора-издателя Г. Казань, Екатерининская ул.

Ахмедъ-Гадій Максудовъ.

Из фондов Российской национальной библиотеки

Из фондов Российской национальной библиот

Татар.
3-5398
Из фондов Российской национальной библиотеки